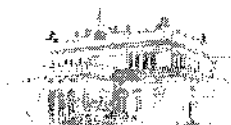

№ 147

Студентска програма за законодателни проучвания в Народното събрание

НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Студентска програма за законодателни проучвания

София 1000, пл. Княз Александър I №1;

Тел.: (+359 2) 939 2140; (+359 2) 939 3487; Факс: (+359 2) 980 32 68; e-mail: students@nt52.parliament.bg

Web page: <http://www2.parliament.bg/students/>

ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ

Тема:

**Управление на отпадъци /цианиди/ от миннодобивните
индустрии – нормативна уредба на държави-членки на
Европейския съюз**

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
БИБЛИОТЕКА

София, април 2009 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Тема: Управление на отпадъци /цианиди/ от миннодобивните индустрии – нормативна уредба на държави-членки на Европейския съюз

ВЪЗЛОЖИТЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО: Комисия по жалбите и петициите

СЪСТАВИТЕЛИ:

1. Атанас Додов (Норвегия, Полша, Швеция, Финландия, Приложение №3)
2. Дафинка Проконова (Австрия, България, ЕС, Естония, Испания, Латвия, Литва, Общи положения, Увод,)
3. Илиян Ашков (Приложение № 2)

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: доц. Любомир Мечкаров

КООРДИНАТОР: Евгения Попова

София, април 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Увод	3
2. Общи положения на управлението на отпадъци от миннодобивни индустрии	4
3. Обща нормативна уредба на управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии в Европейския съюз. Основни положения на Директива 2006/21/ЕО.	12
4. Нормативна уредба на управлението на отпадъците в Република България.....	20
5. Нормативна уредба на управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии в държавите – членки на ЕС:.....	33
5.1. Нормативна уредба в Кралство Швеция.....	33
5.2. Нормативна уредба в Република Финландия.....	42
5.3. Нормативна уредба в Република Полша	48
5.4. Нормативна уредба в Република Литва	56
5.5. Нормативна уредба в Република Латвия	59
5.6. Нормативна уредба в Република Естония.....	64
5.7. Нормативна уредба в Република Кралство Испания.....	67
5.8. Нормативна уредба в Република Австрия	69
5.9. Нормативна уредба в Кралство Норвегия	72
6. Приложения.....	79
Приложение № 1	79
Приложение № 2	82
Приложение № 3	84

1. УВОД

Предмет на настоящото изследване е проблемът, свързан с управлението на отпадъци /цианиди/ от миннодобивните индустрии съгласно нормативната уредба на държави-членки на Европейския съюз. Федерална Република Германия в сътрудничество с българското Министерство на околната среда и водите провежда Туининг проект относно управлението на цианидни отпадъци, който се очаква да продължи до средата на 2009 г.

В проучването са очертани общите положения на управлението на отпадъци от миннодобивни индустрии, както и общата нормативна уредба на Европейския съюз в тази област.

Особено внимание е обърнато на Директива 2006/21/ЕО, която дава основните насоки на развитието на националните законодателства на държавите-членки на ЕС

На първо място е анализирана нормативната уредба на управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии в Република България

По-подробно е разгледана нормативната уредба в някои държави-членки на Европейския съюз – Швеция, Финландия, Полша, Литва, Латвия, Естония, Испания и Австрия. В този кръг на държави е включена и Норвегия, въпреки, че не е членка на Европейския съюз. Подборът на държавите е направен така, че да се даде по-цялостна картина на нормативните им уредби, изхождайки от няколко критерия: географско разположение /Северна, Централна, Източна и Южна Европа/; икономически възможности /богати и бедни държави/; степен на развитие и традиции в миннодобивните индустрии.

За да се получи по-точна представа за практическата страна на проблема са поместени като приложения кратка справка за същността, значението и приложението на цианидите и химична технология за управление на цианидните отпадъци в община Болиден, Швеция, чрез система от свързани, последователно протичащи реакции.

Управлението на отпадъците, съдържащи цианиди, се подчинява едновременно на специалните правила за управление на опасните отпадъци и на общите правила за управление на отпадъците, доколкото в едно или друго отношение липсва специална уредба и прилагането на общите правила е съвместимо със специалната уредба.

Трябва да се отбележи, че нашето законодателно уреждане е подобно на това на другите държави – членки на ЕС. Различията, които биха се констатирали, са най-вече относно различните наименования и правомощия на компетентните органи в различните държави.

Въпреки, че процесът на хармонизация на нашето национално законодателство с това на Европейския съюз не е завършил, може да се каже, че нашите правни норми имат европейски характер. Проблемът обаче е във фазата на правоприлагането.

2. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИ ОТ МИННОДОБИВНИ ИНДУСТРИИ

Управлението на минните отпадъци от проучването, добива и първичната преработка на подземни богатства се осъществява с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху компонентите на околната среда, безопасността и здравето на населението. Основната идея, която законодателят е заложил, е превенцията на аварии и големи аварии и опазването на околната среда и здравето на населението посредством планове за управление на минни отпадъци, разрешителни за по-опасните отпадъци, ясни характеристики на условията, на които следва да отговарят съоръженията за преработка и съхранение на минни отпадъци, държавен контрол, публичност и информираност на обществеността за дейността на операторите на минни отпадъци и налагане на глоби и санкции, а за последвали нарушения – по-строги санкции. Във тази връзка, управлението на минните отпадъци се съобразява с най-добрите налични техники и включва приоритетни мерки по:

- намаляване количеството на минните отпадъци;
- предотвратяване или ограничаване на вредното им въздействие;
- използването им и/или доизвличането на съдържащите се в тях полезни компоненти;
- безопасното им съхраняване;
- осигуряване на стабилността и безопасността на съоръжението за минни отпадъци;
- провеждане на мониторинг на съоръжението за минни отпадъци, включително след неговото закриване.

Минните отпадъци се класифицират според степента на риска за околната среда и човешкото здраве въз основа на качествената им характеристика и състав, както следва:

- незамърсени почви, инертни отпадъци, неопасни отпадъци от проучването и отпадъци от добива и преработката на торф;
- неопасни неинертни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Минните отпадъци се депонират и съхраняват на определени за целта площадки или депа, наричани съоръжения за минни отпадъци, чието местоположение, конструкция и управление предотвратяват или максимално намаляват отрицателното им въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве, без да причиняват безпокойство чрез шум или миризми и без да влияят отрицателно на места от особен интерес.

Не се допуска насипването или депонирането на минни отпадъци на места извън посочените съоръжения, както и изоставянето на съоръженията без надзор и контрол.

Съоръженията за минни отпадъци се категоризират според степента на тяхната опасност и риска за околната среда и човешкото здраве, като:

- съоръжения "категория А" - съоръжения за минни отпадъци, които в резултат на непредвидени обстоятелства или лошо управление могат да станат причина за

голяма авария и/или съдържат опасни отпадъци и опасни вещества или препарати над определен праг;

- съоръжения "категория Б" - всички останали съоръжения за минни отпадъци.

Категорията на съоръжението се определя въз основа на качествената характеристика и състава на минния отпадък, включително на промените му в резултат на възможни вторични въздействия, както и на степента на стабилност на съоръжението според неговите технически характеристики съгласно методика, утвърдена от министъра на околната среда и водите.

Отработените пространства, образувани в резултат на подземен или открит добив на подземни богатства, в които минните отпадъци се връщат като запълващ материал, не са съоръжения за минни отпадъци.

Операторите на съоръжения за минни отпадъци изготвят цялостен работен проект за изграждане, експлоатация и закриване на съоръжението за минни отпадъци.

Проектът трябва да е съобразен с плана за управление на съоръжението, със съответните технически изисквания и най-добри налични техники и да е съгласуван от министъра на околната среда и водите или от оправомощените от него лица и от органа, предоставил правата за търсене и/или проучване и за добив на подземни богатства.

Операторът изготвя годишни работни проекти за експлоатация на съоръжението за минни отпадъци, които се съгласуват от министъра на околната среда и водите заедно с годишните проекти за търсене и/или проучване или за добив и първична преработка на подземни богатства.

Контролните органи по околна среда към Министерството на околната среда създават и поддържат регистър и специализирана карта на всички съоръжения за минни отпадъци на територията на страната.

Титулярите на разрешение и концесионерите, от чиято дейност се формират минни отпадъци, както и всяко физическо или юридическо лице, в чието държане те се намират, отговарят за управлението на минните отпадъци в съответствие с изискванията на този закон. Лицата са длъжни да предприемат за своя сметка всички необходими мерки в съответствие с изготвен от тях и утвърден от министъра на околната среда и водите план за управление на минните отпадъци. Лицата могат да възложат задълженията по управлението на минните отпадъци на трето лице чрез договор, при условие че то притежава необходимата квалификация, познания и технически възможности за осъществяване на дейностите по управление на минни отпадъци.

Лицата са оператори на съоръжения за минни отпадъци и са длъжни да отчитат ежегодно изпълнението на плана за управление на минните отпадъци, включително за количествата и състава на депонираните минни отпадъци, както и за резултатите и изводите от провеждания собствен мониторинг.

Операторите са длъжни да уведомяват министъра на околната среда и водите незабавно, както и писмено, но не по-късно от 48 часа, за настъпили събития, застрашаващи

стабилността на съоръжението за минни отпадъци и/или човешкото здраве и околната среда.

След приключване на дейностите по концесионния договор, в това число и рекултивацията на съоръженията за минни отпадъци, същите се предават на собственика на минните отпадъци - държавата, за управление и мониторинг с изключение на съоръженията, които обслужват и други концесии.

За дейности по управление на отпадъци, съхранявани в съоръжения от категория "Б", се изисква план за управление. За дейности по управление на всички минни отпадъци, съхранявани в съоръжение от категория "А", се изисква разрешително, включващо утвърден план за управление.

Планът за управление на минните отпадъци се изготвя от операторите и съдържа:

- вид и предложение за категория на съоръжението с обосновка;
- характеристика на минните отпадъци и прогнозното им количество;
- описание на дейността, пораждаща минните отпадъци;
- възможните рискове за околната среда и мерки за предотвратяването им, включително превантивни мерки за предотвратяване замърсяването на води, въздух и почви;
- предложени процедури за контрол и мониторинг;
- предложен план за закриване на съоръжението;
- мерки за предотвратяване на големи аварии и аварийен план, когато съоръжението е от категория "А".

Разрешителното е безсрочно.

Разрешителното се преразглежда на всеки 5 години или когато:

- са настъпили значителни промени в експлоатацията на съоръжението за минни отпадъци, в качествения състав или в количеството на минните отпадъци;
- са настъпили промени в плана за управление;
- резултатите от проверките на органа налагат това;
- резултатите от мониторинга налагат това;
- при наличие на възможност за прилагане на по-добри техники.

При преразглеждането на разрешителното компетентният орган преценява необходимостта от изменение на условията в разрешителното или от актуализирането им. Министърът на околната среда или друг контролен орган е длъжен да уведоми на ранен етап засегнатата общественост за предстоящите промени в условията на издаденото разрешително и да осигури достъп до наличната документация. Засегнатата общественост може да изрази становище, което следва да бъде взето предвид при изменение на разрешителното. Разрешителното, както и неговите изменения се оповестяват чрез средствата за масово осведомяване, а в случаите на трансгранични въздействия се изпраща и на държавите, засегнати от дейността на съоръжението.

Съоръжения за минни отпадъци са:

- насипища (табани) към геологопроучвателни обекти, подземни и открити рудници и кариери;
- хвостохранилища и шламоохранилища.

Съоръженията за минни отпадъци се категоризират в категория "А" и "Б", съобразно вида отпадъци.

Проектите трябва да гарантират стабилност на съоръженията за минни отпадъци по време на строителството, експлоатацията и след закриването им и да осигуряват:

- подходящи минно-технически, инженерни, мелиоративни, озеленителни и други мероприятия с цел предотвратяване замърсяването на почвата, въздуха, повърхностните и подземните води;
- необходимите схеми и графици за мониторинг при експлоатацията на съоръженията и в периода след закриването им.

Операторът в съответствие с утвърдения от министъра на околната среда план за управление на минните отпадъци изготвя и изпълнява:

- програма за предотвратяване влошаването на състоянието на водите и на почвите над установените норми, включваща:
 - преценка на възможностите за образуване на инфилтрат, включително на замърсители в инфилтратата от съхраняваните отпадъци, както по време на експлоатацията на съоръжението, така и след закриването му;
 - определяне водния баланс на съоръжението;
 - планиране и изпълнение на мерки за предотвратяване или минимизиране образуването на инфилтрат и замърсяването на водите и на почвите;
 - планиране и изпълнение на мерки за събиране на образувания инфилтрат и пречистване на замърсената вода
 - мониторинг;
- програма за предотвратяване замърсяването на въздуха, включваща:
 - преценка на възможностите за образуване на прах и отделяне на газ;
 - планиране и изпълнение на мерки за предотвратяване или намаляване на емисиите от прах и газ;

Операторът изготвя програма и за наводнени отработени пространства, запълнени с минни отпадъци, с цел предотвратяване или намаляване замърсяването на водите и почвите.

Закриване на съоръжение за минни отпадъци започва в един от следните случаи:

- след изпълнение на цялостните работни проекти за изграждане и експлоатация на съоръжението;
- по искане на оператора съгласувано с министъра на околната среда и водите;
- с мотивирано решение на министъра на околната среда и водите.

След изпълнение от оператора на проекта за закриване министърът на околната среда назначава комисия, която извършва проверка на място.

Съоръженията за минни отпадъци се считат за окончателно закрити, когато:

- е извършена окончателната проверка на съоръжението от комисията;
- министърът или упълномощени от него длъжностни лица са оценили и одобрили
- всички доклади, представени от оператора;
- комисията е удостоверила, че почвите, засегнати от съоръжението, са рекултивирани;
- операторът е получил решението на министъра на околната среда и водите за
- одобряване закриването на съоръжението.

Решението не отменя задълженията на оператора по силата на условията на разрешителното.

След закриването на съоръжението операторът е отговорен за неговата поддръжка, мониторинг и контрол, както и за прилагането на мерки в случай на авария за период, определен от министъра на околната среда и водите в решението.

При определяне продължителността на периода министърът на околната среда и водите взема предвид естеството и продължителността на съществуващите опасности за възникване на аварийни ситуации или на заплахи за околната среда и за здравето на човека.

В случай че не е необходим последващ мониторинг, операторът се освобождава от отговорност.

След изпълнение на задълженията на оператора, министърът на околната среда и водите отменя с решение издаденото разрешително за управление на минни отпадъци.

Операторът контролира стабилността на съоръжението и не допуска или минимализира отрицателните ефекти върху околната среда.

По време на строителството, експлоатацията, закриването и в периода след закриването операторът уведомява министъра на околната среда и водите незабавно, но не по-късно от 48 часа за:

- всяка голяма авария;
- всички събития, които могат да повлияят неблагоприятно на съоръжението за минни отпадъци;
- всички значителни отрицателни въздействия върху околната среда, установени в резултат на контролните и мониторинговите действия.

Когато се предполага, че обстоятелствата могат да окажат въздействие върху околната среда на територията на друга държава, министърът на околната среда незабавно предоставя цялата налична информация с цел да се подпомогне намаляването на последиците от аварията за населението и околната среда на другата държава.

Операторът на съоръжения за минни отпадъци от категория "А" разработва политика за предотвратяване на големи аварии, определяща общите цели и принципи на действие по отношение на контрола на опасностите от големи аварии, и въвежда в действие система за управление на безопасността на съоръжението.

Системата за управление на безопасността на съоръжението:

- определя задълженията и отговорностите на персонала, участващ в управлението на опасностите от голяма авария на всички нива в организацията, предвижда неговото обучение, включително на подизпълнителите;
- определя процедури за идентифициране на главните опасности, възникващи от нормалните и извънредните операции, и оценка на тяхната вероятност и тежест;
- определя процедури и изготвя инструкции за оперативен контрол, осигуряващи безопасна работа и стабилност на съоръжението;
- определя процедури за планирани изменения на съоръжението и за проектиране на нови съоръжения за отпадъци;
- определя процедури за идентифициране на предвидими извънредни събития чрез систематичен анализ и изработването, изпробването и преразглеждането на планове за извънредни събития;
- определя процедури за текуща оценка на спазването на целите, поставени от политиката на оператора за предотвратяването на големи аварии, и на системата за управление на безопасността, както и механизмите за разследване и предприемане на действия в случай на неизпълнение; процедурите обхващат системата на оператора за докладване на големи аварии или за непосредствената заплаха от тях, случаите на неуспешно прилагане на защитните мерки, тяхното разследване, направените изводи и тяхното прилагане;
- определя процедури за периодична систематична оценка на политиката за предотвратяване на големи аварии и ефективността и годността на системата за управление на безопасността; преглед на действието на политиката и на системата за управление на безопасността и нейното актуализиране от ръководството.

Отговорен за прилагане на политиката за предотвратяване на аварии е управителят по безопасността, назначаван от оператора на съоръжението.

Операторът е длъжен да предоставя безвъзмездно на засегнатата общественост следната информация:

- адрес на съоръжението за отпадъци и оператор;
- лице, отговорно за предоставяне на информацията, неговата длъжност и адрес;
- ясно обяснение за дейностите, извършвани в съоръжението;
- доказателства, че съоръжението е изградено и функционира в съответствие с разрешително;
- характеристика на отпадъците и на използваните вещества и препарати;
- опасностите от голяма авария и техния вероятен ефект върху околната среда и населението;
- начините за информиране на населението в случай на авария и действията, които населението следва да предприеме;
- доказателства за договореност с аварийните служби (минно-спасителна служба, гражданска защита и др.) за начин на действие при големи аварии;
- условия за прилагане на външния аварийен план при настъпили събития и спазване инструкциите на аварийните служби по време на аварията;
- ред и място за получаване на допълнителна информация.

Тази информация се преразглежда на всеки три години и когато е необходимо, се актуализира.

Операторът изготвя и при необходимост прилага вътрешен аварийен план, конкретизиращ мерките, които трябва да бъдат взети в случаи на авария.

Операторът изготвя информация, необходима за разработване на външен аварийен план, която предоставя на засегнатата общественост за обсъждане.

Копие от утвърдения външен аварийен план се съхранява при оператора на съоръжението за минни отпадъци, в общините и/или кметствата, попадащи в обхвата на действие на плана и при службите за защита на населението от аварии.

Операторът:

- осигурява непрекъснат достъп и технически възможности за запознаване на засегнатата общественост с утвърдения външен аварийен план;
- събира, обработва и предоставя на министъра на околната среда и водите постъпилите предложения и препоръки по съдържанието на външния аварийен план и условията за прилагането му;
- представя на засегнатата общественост актуализирания вариант на външния аварийен план.

Външният аварийен план се актуализира и утвърждава ежегодно, като се отчитат:

- настъпилите изменения в управлението на съоръжението за минни отпадъци;
- постъпилите при оператора предложения и препоръки по съдържанието на външния аварийен план и условията за прилагането му.

Плановите имат следните цели:

- да ограничат и контролират големи аварии и други инциденти с оглед минимализирането на последствията им и по-специално да ограничат вредата за здравето на човека и околната среда;
- да приложат мерките, необходими за опазването на здравето на човека и на околната среда от ефектите на големи аварии и други инциденти;
- да съобщят необходимата информация на обществеността и на съответните служби или власти в района;
- да предвидят рехабилитацията, възстановяването и почистването на околната среда след голяма авария.

Вътрешният аварийен план за насипища на геологопроучвателни обекти, на подземни и открити рудници и кариери е част от плана за предотвратяване и ликвидиране на аварии на рудника (кариерата).

Държавният контрол, включващ и контрола по спазване на цялостните и годишните работни проекти за търсене и проучване, добив и първична преработка на подземните богатства и за управление на минните отпадъци, както и контролът върху изпълнението на проектите за консервация, ликвидация и рекултивация, се осъществява от министъра на околната среда, а в случаите, когато се засягат културни ценности - и от министъра на

културата. Те могат да оправомощават длъжностни лица за осъществяване на контролната дейност.

Посочените органи имат право:

- на свободен достъп до всички обекти, сгради и съоръжения на титуляра на разрешението за търсене и/или проучване или на концесионера в границите на предоставената му площ и до съоръженията за минни отпадъци;
- да организират извършването на маркшайдерски измервания и да вземат проби и мостри за контролни лабораторни изследвания;
- да дават писмени предписания за отстраняване на констатирани пропуски и нарушения, свързани с опазването на земните недра и с рационалното използване на подземните богатства и изпълнението на работните проекти, както и с опазването на културните ценности;
- да спират временно след писмено предупреждение дейностите по търсене, проучване, добив, преработка и ползване на подземни богатства и по управление на минни отпадъци, когато не се изпълняват предписанията по т. 3;
- да налагат глоби и/или имуществени санкции за констатирани нарушения по опазването на земните недра, по рационалното използване на подземните богатства и опазването на културните ценности.

Контролните органи са длъжни да:

- установяват обективно фактите и да отразяват резултатите от проверките в констативни протоколи;
- опазват служебната, производствената и търговската тайна, както и да не разгласяват данни от проверките преди тяхното приключване.

Който извършва търсене и/или проучване на подземни богатства без надлежно издадено разрешение, се наказва с глоба или с имуществена санкция.

Който извършва добив и първична преработка на подземни богатства без надлежно предоставена концесия, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с глоба или с имуществена санкция

Титуляр на разрешение за търсене и/или проучване или концесионер, който възпрепятства достъпа до обекта на контролните органи или нарушава права при извършване на дейности по предоставени разрешения за търсене и/или проучване или концесии за добив, се наказва с глоба или с имуществена санкция.

Който не изпълнява задълженията по опазване на земните недра и рационалното използване на подземните богатства или извършва депониране на минни отпадъци без разрешително и/или план за управление се наказва с глоба или с имуществена санкция.

Който не спазва условията на издадено разрешително и/или утвърден план за управление, се наказва с глоба или с имуществена санкция. При повторно нарушение, ако не е предвидено по-тежко наказание, глобата или имуществената санкция е в троен размер.

3. ОБЩА НОРМАТИВНА УРЕДБА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ ОТ МИННОДОБИВНИТЕ ИНДУСТРИИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ НА ДИРЕКТИВА 2006/21/ЕО.

	Европейски съюз
Нормативна уредба-източници	Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година
Управление на минните отпадъци	<p>Настоящата директива предвижда мерки, процедури и насоки за предотвратяването или намаляването, доколкото е възможно, на неблагоприятните въздействия върху околната среда, и по-специално върху водите, въздуха, почвата, фауната и флората и ландшафта, както и на произтичащите рискове за здравето на човека породени от управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии.</p> <p>Настоящата директива обхваща управлението на отпадъци в резултат на проучване, извличане, третиране и складиране на минерални ресурси и дейността на кариери, наричани по-долу "миннодобивни отпадъци".</p> <p>От обхвата на настоящата директива се изключват:</p> <p>отпадъци, които са генерирани от проучването, извличането и третирането на минерални ресурси и дейността на кариери, но които не са пряк резултат от тези операции;</p> <p>отпадъци в резултат на проучване навътре в морето, извличане и третиране на минерални ресурси</p>
Класификация на минните отпадъци	Опасни и инертни
Третиране на минни отпадъци	<p>Трансгранични ефекти</p> <p>Там, където дадена държава-членка, в която е разположено съоръжение за отпадъци, съзнава, че оперирането на съоръжение за отпадъци от категория А е вероятно да причини съществени неблагоприятни ефекти върху околната среда, както и в резултат на тези рискове за здравето на човека в друга държава-членка, или там, където държава-членка, която е вероятно да бъде засегната по този начин го изисква, държавата-членка, на чиято територия е било подадено заявлението за разрешително, препраща информацията, предвидена по силата на този член, на другата държава-членка по същото време, когато я предоставя на разположение на собствените си граждани.</p> <p>Такава информация служи за основа за необходими консултации в контекста на двустранните отношения между двете държави-членки на реципрочна и еквивалентна основа.</p> <p>В рамките на двустранните им отношения, държавите-членки гарантират, че, заявленията също са предоставени на разположение за подходящ период от време на засегнатата общественост на държавата-членка, която е вероятно да бъде засегната, така че те да имат право да ги коментират преди компетентният орган да е взел своето решение.</p>

<p>План за управление на минните отпадъци /съдържание, ред за издаване/</p>	<p>Държавите-членки гарантират, че операторът съставя план за управление на отпадъците с оглед минимизирането, третирането, оползотворяването и обезвреждането на миннодобивните отпадъци, като взема предвид принципа за устойчиво развитие.</p> <p>Целите на плана за управление включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> предотвратяване или намаляване на генерирането на отпадъци и тяхната вредност, по-специално като се взема предвид: управлението на отпадъците във фазата на проекта и при избора на метода, използван за извличане на минерала и за третирането му; промените, които миннодобивните отпадъци могат да претърпят по отношение на увеличаване на повърхностното пространство и излагането на условията над земята; поставянето на миннодобивните отпадъци обратно в екскавационните кухни след извличането на минерала, доколкото това е технически и икономически възможно и благоприятно за околната среда в съответствие със съществуващите екологични норми на равнище Общността както и в съответствие с настоящата директива, където е предвидено; поставянето обратно на горния почвен слой след закриването на съоръжението за отпадъци или, ако това не е практически възможно, повторно използване на горния почвен слой на друго място; използването на по-малко опасни вещества за третирането на минералните ресурси. <p>да се насърчава оползотворяването на миннодобивните отпадъци чрез рециклиране, повторно използване или възстановяване на такива отпадъци, където това е благоприятно за околната среда в съответствие със съществуващите екологични норми на равнище Общността, както и в съответствие с настоящата директива, където е предвидено;</p> <p>да се гарантира краткосрочно и дългосрочно безопасно депониране на миннодобивните отпадъци, и особено като се взема предвид по време на проектната фаза, управлението по време на функционирането и след закриването на дадено съоръжение за отпадъци и чрез избора на проект, който:</p> <ul style="list-style-type: none"> изисква минимален, и ако е възможно впоследствие — никакъв мониторинг, контрол и управление на закритото съоръжение за отпадъци; предотвратява, или поне минимизира дългосрочните отрицателни ефекти, например дължащи се на пренасянето на замърсители по въздуха или по вода от съоръжението за отпадъци; гарантира дългосрочната геотехническа стабилност на резервоарите или табаните, извисяващи се над предишното ниво на земната повърхност. <p>Планът за управление на отпадъците съдържа най-малкото следните елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> когато е приложимо, предлаганата класификация за съоръжението за отпадъци в съответствие с критериите, предвидени в приложение III, а именно: където се изисква съоръжение за отпадъци от категория А, документ, посочващ, че ще се прилага политика за предотвратяването на големи
---	--

	<p>аварии, система за управление на безопасността за изпълнението и и вътрешен аварийен план;</p> <p>когато оператор счита, че съоръжение за отпадъци от категория А не се изисква достатъчно информация, обосноваваща това, включително идентифициране на възможните опасности от авария;</p> <p>характеристика на отпадъците в съответствие с приложение II и посочване на предвидените общи количества миннодобивни отпадъци, които ще се генерират през оперативната фаза;</p> <p>описание на операцията, генерираща такива отпадъци и всяко последващо третиране, на което те се подлагат;</p> <p>описание на това как околната среда и здравето на човека биха могли да бъдат засегнати неблагоприятно от депонирането на такива отпадъци и превантивните мерки, които трябва да бъдат взети с оглед минимизирането на въздействието върху околната среда по време на функционирането и след закриването;</p> <p>предложени контролни и мониторингови процедури;</p> <p>предложения план за закриване, включително рехабилитацията, процедурите след закриването и мониторинга;</p> <p>мерките за предотвратяването на влошаването на състоянието на водите в съответствие с Директива 2000/60/ЕО и за предотвратяването и минимизирането на замърсяването на въздуха и почвата;</p> <p>проучване на състоянието на земята, която ще бъде засегната от съоръжението за отпадъци.</p> <p>Планът за управление на отпадъците трябва да предвижда достатъчно информация, даваща възможност на компетентния орган да оцени способността на оператора да постигне целите на плана за управление на отпадъците, както са и неговите задължения по силата на настоящата директива. Планът обяснява, по-специално, как избраните опция и метод, ще постигнат целите на плана за управление.</p> <p>Планът за управление на отпадъците се преразглежда на всеки пет години и/или се изменя, както е подходящо, в случай на съществени промени в оперирането на съоръжението за отпадъци и в депонираните отпадъци. Всяка промяна се съобщава на компетентния орган.</p> <p>Планове, съставени по силата са друго национално или общностно законодателство и съдържащи информацията, могат да бъдат използвани, когато така се избягва ненужното дублиране на информация и повторението на работа от оператора, при условие че всички изисквания са спазени.</p> <p>Компетентният орган одобрява плана за управление на отпадъците на основата на процедури, които трябва да се определят от държавите-членки, и наблюдава изпълнението му.</p>
Разрешителни за извършване на дейности по управление на минните	<p>Заявление и разрешително</p> <p>На никое съоръжение за отпадъци няма да бъде позволено да оперира без разрешително, предоставено от компетентния орган. Разрешителното съдържа споменатите по-горе елементи и ясно посочва категорията на съоръжението за отпадъци е в съответствие с критериите.</p>

отпадъци	<p>При спазване на всички изисквания съгласно настоящия член, всяко разрешително, издадено по силата на друго национално или общностно законодателство, може да бъде комбинирано за да образува едно общо разрешително, в случаите, когато такъв формат избягва ненужното дублиране на информация и повторението на работа от оператора или компетентния орган. Подробностите, могат да бъдат обхванати от едно единствено разрешително или от няколко разрешителни, стига всички изисквания по силата на настоящия член да са спазени.</p> <p>Заявлението за разрешително съдържа най-малко следните подробности: самоличността на оператора; предлаганото местоположение на съоръжението за отпадъци, включително възможните алтернативни местоположения; плана за управление на отпадъците; адекватни договорености чрез финансова гаранция или неин еквивалент; информацията, предоставена от оператора в съответствие с член 5 от Директива 85/337/ЕИО [19], ако се изисква оценка на въздействието върху околната среда съгласно тази директива.</p> <p>Компетентният орган предоставя разрешително, само ако се е уверил, че: операторът отговаря на съответните изисквания съгласно настоящата директива; управлението на отпадъците не влиза пряко в конфликт или не пречи по друг начин на изпълнението на съответния план за управление или на плановете, предвидени в член 7 от Директива 75/442/ЕИО;</p> <p>Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че компетентният орган периодично преразглежда и, когато е необходимо, актуализира условията по разрешителното: където са настъпили съществени промени в оперирането на съоръжението за отпадъци или в депонираните отпадъци; на основата на резултатите от мониторинга докладвани от оператора или от инспекциите; в светлината на обменената информация за съществени изменения в най-добрите налични техники.</p> <p>Информацията, съдържаща се в дадено разрешително, е на разположение на компетентния национален и общностен статистически орган, където се изисква за статистически цели. Чувствителна информация от чисто комерсиално естество, като информацията, засягаща деловите отношения и ценовите компоненти, както и обемът на икономически минерални резерви, няма да е публична.</p>
Съоръжения за минни отпадъци	<p>Изграждане и управление на съоръженията за отпадъци</p> <p>Държавите-членки предприемат необходими мерки за да гарантират, че управлението на дадено съоръжение за отпадъци е в ръцете на компетентно лице и техническото разработване, както и обучението на</p>

	<p>персонала са предвидени.</p> <p>Компетентният орган се уверява, че когато се изгражда ново съоръжение за отпадъци или се изменя съществуващо съоръжение за отпадъци, операторът гарантира, че:</p> <p>съоръжението за отпадъци е разположено на подходящо място, като се вземат предвид по-специално общностните или националните задължения, свързани със защитени територии, както и геоложки, хидроложки, хидрогеоложки, сеизмични и геотехнически фактори и то да е проектирано така че да отговаря в краткосрочна и дългосрочна перспектива на условията за предотвратяването на замърсяването на почвата, въздуха, подземните или повърхностните води, като се вземат предвид по-специално Директиви 76/464/ЕИО [21], 80/68/ЕИО [22] и 2000/60/ЕО и гарантиращи ефективното събиране на замърсената вода и луга, както и когато това се изисква от разрешителното, намаляването на ерозията, причинена от водата и вятъра, доколкото това е технически възможно и икономически оправдано;</p> <p>съоръжението за отпадъци да е подходящо конструирано, управлявано и поддържано с оглед гарантирането на физическата му стабилност и предотвратяването в краткосрочна и дългосрочна перспектива на замърсяване или заразяване на почвата, въздуха повърхностните или подпочвените води, както и с оглед минимизирането, доколкото е възможно, увреждането на ландшафта;</p> <p>са налице подходящи планове и договорености за редовен мониторинг и инспектиране на съоръжението за отпадъци от компетентни лица и за предприемането на действия в случай на резултати, сочещи нестабилности или заразяване на водите или почвата;</p> <p>да изготвят подходящи разпоредби за рехабилитацията на земята и закриването на съоръжението за отпадъци;</p> <p>се предприемат подходящи договорености за фазата след закриването на съоръжението за отпадъци.</p> <p>Протоколите от мониторинга и инспектирането, се съхраняват, заедно с документацията по разрешителното, с оглед гарантиране на подходящо предаване на информация, особено в случай на смяна на оператора.</p> <p>Без ненужно забавяне и при всеки случай не по-късно от 48 часа, операторът нотифицира компетентния орган за всякакви събития, които е вероятно да засегнат стабилността на съоръжението за отпадъци и за всякакви съществени въздействия за околната среда, разкрити от контролните и мониторинговите процедури на съоръжението за отпадъци. Операторът прилага вътрешен аварийен план, когато е приложимо, и следва други инструкции от компетентния орган по отношение на корективните мерки, които трябва да бъдат предприети.</p> <p>Операторът поема разходите за мерките, които трябва да бъдат предприети.</p> <p>При честота, която трябва да се определи от компетентния орган и във всеки случай не по-рядко от веднъж годишно, на базата на обобщени</p>
--	---

данни операторът докладва на компетентния орган за всички резултати от мониторинга с цел демонстриране спазването на условията по разрешителното и увеличаването на познанията за отпадъците и поведението на съоръжението за отпадъци. На основата на този доклад, компетентният орган може да реши, че е необходимо валидиране от независим експерт.

Процедури за закриване и след закриването на съоръженията за отпадъци
Държавите-членки предприемат мерки за да гарантират спазването.

Дадено съоръжение за отпадъци може да започне процедура по закриване само ако е спазено едно от следните условия:

съответните условия, предвидени в разрешителното са спазени;

по искане на оператора е предоставено разрешение от компетентния орган;

компетентният орган издава аргументирано решение за тази цел.

Дадено съоръжение за отпадъци може да бъде считано за окончателно закрито само след като компетентният орган, без ненужно забавяне, е извършил окончателно инспектиране на място, оценил е всички доклади, представени от оператора, сертифицирал е, че земята, засегната от съоръжението за отпадъци, е била рехабилитирана и е съобщил на оператора одобрението си за закриването.

Това одобрение не намалява по никакъв начин задълженията на оператора по силата на условията на разрешителното или по друг начин, предвиден от закона.

Операторът е отговорен за поддръжката, мониторинга, контрола и корективните мерки през фазата след закриването доколкото продължително това може да се изиска от компетентния орган, като се взема предвид естеството и продължителността на опасността, освен когато компетентният орган реши да поеме тези задачи от оператора след като дадено съоръжение за отпадъци е било окончателно закрито и без да се засяга националното законодателство или законодателството на Общността, регулиращо имуществената отговорност на притежателя на отпадъците.

Когато се счита за необходимо от компетентния орган, с оглед изпълнението на съответните екологични изисквания, предвидени в законодателството на Общността, и по-специално тези, в Директиви 76/464/ЕИО, 80/68/ЕИО и 2000/60/ЕО, след закриването на съоръжението за отпадъци операторът, *inter alia*, контролира физическата и химическата стабилност на съоръжението и минимизира всеки отрицателен ефект върху околната среда, и по-специално по отношение на повърхностните и подпочвените води, като гарантира, че:

всички структури, принадлежащи на съоръжението да бъдат подложени на мониторинг и консервирани с контролна и измервателна апаратура, която е винаги в готовност за използване;

когато е приложимо, преливните и отвеждащите канали да се поддържат чисти и свободни.

	<p>След закриването на съоръжението за отпадъци, операторът незабавно нотифицира компетентния орган за всякакви събития или развитие, които е вероятно да засегнат стабилността на съоръжението за отпадъци, както и за всякакви значителни неблагоприятни ефекти върху околната среда които са били разкрити от съответните контролни и мониторингови процедури. Операторът прилага вътрешния аварийен план, когато е приложимо, и следва други инструкции, дадени от компетентния орган за корективните мерки, които трябва да се предприемат.</p> <p>Операторът поема разходите за мерките, които трябва да се предприемат.</p> <p>В случаите и при честотата, които трябва да се определят от компетентния орган, операторът докладва, на основата на обобщени данни, всички мониторингови резултати на компетентните органи за целите на демонстрирането на спазването на условията на разрешителното и увеличаването на познанията за отпадъците и поведението на съоръжението за отпадъци.</p>
Предотвратяване на големи аварии	<p>В случай на авария, засягаща съоръжение за отпадъци, както е, държавите-членки гарантират информацията, предоставена от оператора на компетентния орган незабавно да бъде препратена на другата държава-членка с оглед да подпомогне за минимизирането на последиците от аварията за здравето на човека и да оцени и минимизира степента на фактическото или потенциалното увреждане на околната среда.</p>
Контрол	<p>Инспектиране от компетентния орган</p> <p>Преди започването на операции на депониране и през редовни интервали от време след това, включително през фазата след закриването, за които ще се реши от засегнатата държава-членка, компетентният орган инспектира всяко съоръжение за отпадъци, с оглед да гарантира спазването на съответните условия на разрешителното. Положителната констатация по никакъв начин няма да намали отговорността на оператора според условията на разрешителното.</p> <p>Държавите-членки следва да изискват от оператора да поддържа актуализирани протоколи за всички операции по управлението на отпадъците и да ги предоставя на разположение за инспектиране от компетентния орган и да осигури, че в случай на смяна на оператора по време на управлението на съоръжението за отпадъци, се извърши подходящо прехвърляне на съответната актуализирана информация и протоколите, свързани със съоръжението за отпадъци.</p> <p>Задължение за докладване</p> <p>На интервали от три години държавите-членки предоставят на Комисията доклад за изпълнението на настоящата директива. Докладът се изготвя на основата на въпросник или схема, които да се приемат от Комисията. Докладът се предоставя на Комисията в рамките на 9 /девет/ месеца след края на тригодишния период, който обхваща.</p> <p>Комисията публикува доклад за прилагането на настоящата директива в рамките на девет месеца след получаване на докладите от държавите-</p>

	<p>членки.</p> <p>Всяка година държавите-членки предоставят на Комисията информация за събития, нотифицирани от операторите. Комисията предоставя тази информация на разположение на държавите-членки при поискване. Без да се засяга законодателството на Общността за достъп на обществеността до информация за околната среда, държавите-членки на своя страна предоставят тази информация на разположение на засегнатата общественост при поискване.</p>
Административ нонаказателни разпоредби	<p>Държавите-членки установяват правила за наказанията, приложими за нарушенията на разпоредбите на националното право, приети вследствие на настоящата директива и предприемат всички необходими мерки за гарантиране, че тези правила се прилагат. Предвидените санкции трябва са ефективни, съразмерни и възпиращи.</p>

4. НОРМАТИВНА УРЕДБА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Държава	Република България
Нормативна уредба-източници	<p>Закон за подземните богатства /Обн. ДВ. бр.23 от 12 Март 1999г., посл. изм. ДВ бр. 19/2009 г./</p> <p>Закон за управление на отпадъците / Обн. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г., посл. изм. ДВ. бр.105 от 9 Декември 2008г./</p> <p>Закон за опазване на околната среда / Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., посл. изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г./</p> <p>Наредба за специфичните изисквания за управление на минните отпадъци /Обн. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009г./</p> <p>Наредба № 3 от 2004 г. за класификация на отпадъците</p>
Управление на минните отпадъци	<p>Управлението на минните отпадъци от проучването, добива и първичната преработка на подземни богатства се осъществява с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху компонентите на околната среда, безопасността и здравето на населението.</p> <p>Управлението на минните отпадъци се съобразява с най-добрите налични техники и включва приоритетни мерки по:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. намаляване количеството на минните отпадъци; 2. предотвратяване или ограничаване на вредното им въздействие; 3. използването им и/или доизвличането на съдържащите се в тях полезни компоненти; 4. безопасното им съхраняване; 5. осигуряване на стабилността и безопасността на съоръжението за минни отпадъци; 6. провеждане на мониторинг на съоръжението за минни отпадъци, включително след неговото закриване. <p>Разпоредбите на този закон не се отнасят за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. отпадъците, които не са пряк резултат от дейности по проучване, добив и първична преработка на подземни богатства; 2. отпадъците, образувани при дейности по проучване на подземни богатства в континенталния шелф и в изключителната икономическа зона на Република България в Черно море; 3. инжектирането на води в земните недра, включително и повторното инжектиране на изпомпани подземни води.
Класификация на минните отпадъци	<p>Минните отпадъци се класифицират според степента на риска за околната среда и човешкото здраве въз основа на качествената им характеристика и състав, както следва:</p> <p>незамърсени почви, инертни отпадъци, неопасни отпадъци от проучването и отпадъци от добива и преработката на торф;</p> <p>неопасни неинертни отпадъци;</p> <p>опасни отпадъци.</p>
Третиране на	Минните отпадъци се депонират и съхраняват на определени за целта

минни отпадъци	<p>площадки или депа, наричани съоръжения за минни отпадъци, чието местоположение, конструкция и управление предотвратяват или максимално намаляват отрицателното им въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве, без да причиняват безпокойство чрез шум или миризми и без да влияят отрицателно на места от особен интерес.</p> <p>Не се допуска насипването или депонирането на минни отпадъци на места извън посочените съоръжения, както и изоставянето на съоръженията без надзор и контрол.</p> <p>Съоръженията за минни отпадъци се категоризират според степента на тяхната опасност и риска за околната среда и човешкото здраве, като:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. съоръжения "категория А" - съоръжения за минни отпадъци, които в резултат на непредвидени обстоятелства или лошо управление могат да станат причина за голяма авария и/или съдържат опасни отпадъци по ал. 1, т. 3 и опасни вещества или препарати над определен праг; 2. съоръжения "категория Б" - всички останали съоръжения за минни отпадъци. <p>Категорията на съоръжението се определя въз основа на качествената характеристика и състава на минния отпадък, включително на промените му в резултат на възможни вторични въздействия, както и на степента на стабилност на съоръжението според неговите технически характеристики съгласно методика, утвърдена от министъра на околната среда и водите.</p> <p>Отработените пространства, образувани в резултат на подземен или открит добив на подземни богатства, в които минните отпадъци се връщат като запълващ материал, не са съоръжения за минни отпадъци.</p> <p>Операторите на съоръжения за минни отпадъци изготвят цялостен работен проект за изграждане, експлоатация и закриване на съоръжението за минни отпадъци.</p> <p>Проектът трябва да е съобразен с плана за управление на съоръжението, със съответните технически изисквания и най-добри налични техники и да е съгласуван от министъра на околната среда и водите или от оправомощените от него лица и от органа, предоставил правата за търсене и/или проучване и за добив на подземни богатства.</p> <p>Операторът изготвя годишни работни проекти за експлоатация на съоръжението за минни отпадъци, които се съгласуват от министъра на околната среда и водите заедно с годишните проекти за търсене и/или проучване или за добив и първична преработка на подземни богатства.</p> <p>Изпълнителната агенция по околна среда към Министерството на околната среда и водите създава и поддържа регистър и специализирана карта на всички съоръжения за минни отпадъци на територията на страната.</p>
Задължения на лицата	<p>Титулярите на разрешение и концесионерите, от чиято дейност се формират минни отпадъци, както и всяко физическо или юридическо лице, в чието държане те се намират, отговарят за управлението на минните отпадъци в съответствие с изискванията на този закон. Лицата са длъжни да предприемат за своя сметка всички необходими мерки в съответствие с изготвен от тях и утвърден от министъра на околната среда</p>

	<p>и водите план за управление на минните отпадъци.</p> <p>Лицата могат да възложат задълженията по управлението на минните отпадъци на трето лице чрез договор, при условие че то притежава необходимата квалификация, познания и технически възможности за осъществяване на дейностите по управление на минни отпадъци.</p> <p>Лицата са оператори на съоръжения за минни отпадъци и са длъжни да отчитат ежегодно до 31 март пред министъра на околната среда и водите изпълнението на плана за управление на минните отпадъци, включително за количествата и състава на депонираните минни отпадъци, както и за резултатите и изводите от провеждания собствен мониторинг.</p> <p>Операторите са длъжни да уведомяват министъра на околната среда и водите незабавно, както и писмено, но не по-късно от 48 часа, за настъпили събития, застрашаващи стабилността на съоръжението за минни отпадъци и/или човешкото здраве и околната среда.</p> <p>След приключване на дейностите по концесионния договор, в това число и рекултивацията на съоръженията за минни отпадъци, същите се предават на собственика на минните отпадъци - държавата, за управление и мониторинг с изключение на съоръженията, които обслужват и други концесии.</p> <p>За дейности по управление на отпадъци, съхранявани в съоръжения от категория "Б", се изисква утвърден от министъра на околната среда и водите план за управление.</p> <p>За дейности по управление на всички минни отпадъци, съхранявани в съоръжение от категория "А", се изисква разрешително, включващо утвърден план за управление, издадено от министъра на околната среда и водите.</p> <p>Когато дейността, пораждаща минни отпадъци, подлежи на ОВОС съгласно разпоредбите на Закона за опазване на околната среда, планът за управление е неразделна част от инвестиционното намерение, подлежащо на ОВОС.</p> <p>(4) Когато дейността, пораждаща минни отпадъци, не подлежи на ОВОС, планът за управление се представя на министъра на околната среда и водите за утвърждаване.</p>
План за управление на минните отпадъци /съдържание, ред за издаване/	<p>Всяка дейност, пораждаща минни отпадъци, не може да се осъществява без утвърден от министъра на околната среда и водите план за управление на минните отпадъци.</p> <p>Планът за управление на минните отпадъци се изготвя от операторите и съдържа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. вид и предложение за категория на съоръжението с обосновка; 2. характеристика на минните отпадъци и прогнозното им количество; 3. описание на дейността, пораждаща минните отпадъци; 4. възможните рискове за околната среда и мерки за предотвратяването им, включително превантивни мерки за предотвратяване замърсяването на води, въздух и почви; 5. предложени процедури за контрол и мониторинг; 6. предложен план за закриване на съоръжението; 7. мерки за предотвратяване на големи аварии и аварийен план, когато

	<p>съоръжението е от категория "А".</p> <p>В плана за управление на минните отпадъци за съоръжение, включващо наличие на цианид, операторът предлага мерки за намаление концентрацията на слабокиселинния разложим цианид до възможно най-ниското равнище, използвайки най-добрите налични техники и в съответствие със сроковете, предвидени в § 89, а именно</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ за съоръжения за минни отпадъци, въвеждани в експлоатация след 1 май 2008 г., концентрацията на слабокиселинния разложим цианид не трябва да надвишава 10 mg/kg; ➤ за действащи съоръжения за минни отпадъци концентрацията на слабокиселинния разложим цианид се намалява поетапно, като не надвишава следните стойности: <ol style="list-style-type: none"> 1. от 1 май 2008 г. до 1 май 2013 г. - 50 mg/kg; 2. от 1 май 2013 г. до 1 май 2018 г. - 25 mg/kg; 3. след 1 май 2018 г. - 10 mg/kg. <p>Заедно с плана операторът предоставя на министъра на околната среда и водите документи, потвърждаващи информацията, както и за: квалификацията, познанията и техническите си възможности за извършване на дейностите по управлението, както и за наличие на права за търсене и/или проучване или за добив на подземни богатства по този закон, или че е упълномощено лице;</p> <p>местоположението на съоръжението и други алтернативни варианти за местоположение, отразени на план с нанесени подземни и надземни комуникации, водни обекти, санитарно-охранителни зони, сгради и други; инженерно-геоложки, хидрогеоложки, хидроложки, хидрохимични, сеизмични и морфоложки данни за района, в който ще бъде разположено съоръжението;</p> <p>доказателства, че притежава необходимите за дейността квалификация, познания и технически възможности.</p> <p>Документите се разглеждат от министъра на околната среда и водите в 30-дневен срок и ако има пропуски или информацията е недостатъчна, на кандидата се дава срок за отстраняването им или се връщат за отстраняване на нередовностите със задължителни указания.</p> <p>В срок до два месеца след отстраняване на пропуските или от повторното внасяне на документите министърът на околната среда и водите утвърждава или мотивирано отказва да утвърди плана за управление на минните отпадъци.</p> <p>Редът за разработване, утвърждаване и преразглеждане на плана за управление на минните отпадъци се определя с наредбата.</p>
Разрешителни за извършване на дейности по управление на минните отпадъци /процедура по издаване и	<p>Операторът подава заявление до министъра на околната среда и водите за издаване на разрешително, в което се посочват трите имена и адресът на физическото лице или наименованието, седалището и търговската регистрация на юридическото лице. Към заявлението се прилагат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. документи, удостоверяващи самоличността на кандидата; 2. документ, удостоверяващ, че кандидатът има права за търсене и/или проучване, или за добив на подземни богатства по този закон или има сключен договор с лица, притежаващи такива права;

<p>финансово обезпечение, ред за издаване, контрол/</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. предложение за местоположение на съоръжението и други алтернативни варианти за местоположение, отразени на план с нанесени подземни и надземни комуникации, водни обекти, санитарно-охранителни зони, сгради и други; 4. инженерно-геоложки, хидрогеоложки, хидроложки, хидрохимични, сеизмични и морфоложки данни за района, в който ще бъде разположено съоръжението; 5. план за управление на минните отпадъци; 6. мерки за предотвратяване на големи аварии и аварийен план; 7. предложение за финансово обезпечение; 8. доказателства, че кандидатът притежава необходимите за дейността квалификация, познания и технически възможности; 9. декларация относно данните, които според оператора представляват търговска тайна и не трябва да са част от публичния регистър. <p>Заявлението и документите се разглеждат в 30-дневен срок и ако има пропуски или информацията е недостатъчна, на кандидата се дава срок за отстраняването им или се връщат за отстраняване на нередовностите със задължителни указания.</p> <p>След отстраняване на пропуските при установяване на вероятност от трансгранично неблагоприятно въздействие министърът на околната среда и водите изпраща информацията по заявлението до компетентния орган на съответната държава за становище.</p> <p>Процедурите по издаване на разрешителното и ОВОС се съвместяват и се извършват всички действия по глава шеста от Закона за опазване на околната среда, като се взема предвид становището на съответната държава.</p> <p>В 14-дневен срок след влизането в сила на положително решение по ОВОС министърът на околната среда и водите утвърждава плана за управление на минните отпадъци по и издава разрешително.</p> <p>Разрешителното е безсрочно.</p> <p>Разрешителното се преразглежда на всеки 5 години или когато:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. са настъпили значителни промени в експлоатацията на съоръжението за минни отпадъци, в качествения състав или в количеството на минните отпадъци; 2. са настъпили промени в плана за управление; 3. резултатите от проверките на органа налагат това; 4. резултатите от мониторинга налагат това; 5. при наличие на възможност за прилагане на по-добри техники. <p>При преразглеждането на разрешителното компетентният орган преценява необходимостта от изменение на условията в разрешителното или от актуализирането им.</p> <p>Министърът на околната среда и водите е длъжен да уведоми на ранен етап засегнатата общественост за предстоящите промени в условията на издаденото разрешително и да осигури в продължение на 30 дни достъп до наличната документация.</p> <p>Засегнатата общественост може да изрази становище, което следва да</p>
---	---

бъде взето предвид при изменение на разрешителното.

Разрешителното, както и неговите изменения се оповестяват чрез средствата за масово осведомяване в 14-дневен срок от датата на издаването му, а в случаите на трансгранични въздействия се изпраща и на държавите, засегнати от дейността на съоръжението. В същия срок писмено се уведомява и заявителят.

Заинтересованите лица могат да обжалват разрешението по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от оповестяването му.

Министърът на околната среда и водите поддържа публичен регистър на операторите и на издадените разрешителни.

Преди започване на дейностите по разрешителното операторът е длъжен да представи на министъра на околната среда и водите финансово обезпечение.

Финансовото обезпечение трябва да покрива пълния размер на средствата, необходими за изпълнение на задълженията на оператора по разрешителното, както и да осигурява необходимите средства, предвидени в плана за управление на минните отпадъци.

Размерът на обезпечението се определя според вероятното въздействие върху околната среда на съоръжението, неговата категория, характеристиката на минните отпадъци и бъдещото ползване на рекултивираната земя и трябва да е достатъчно, за да покрие разходите по необходимите възстановителни работи, в случай че се наложи те да бъдат възложени от министъра на околната среда и водите на трето лице.

Финансовото обезпечение може да бъде осигурявано чрез:

1. представяне на безусловна неотменяема банкова гаранция, издадена в полза на министъра на околната среда и водите;
2. откриване на доверителна сметка в банка, посочена от оператора и приемлива за министъра на околната среда и водите;
3. представяне на застрахователна полица, в която министърът на околната среда и водите е посочен като бенефициент;
4. учредяване на документарен акредитив, средствата от който могат да бъдат усвоявани единствено за изпълнение на дейностите;
5. предоставяне на друго законово обезпечение, съгласувано с министъра на околната среда и водите;
6. едновременно прилагане на способите в съотношение, предложено от оператора.

Размерът на финансовото обезпечение се актуализира периодично в съответствие с изпълнените от оператора мерки, заложи в плана за управление.

Министърът на околната среда и водите освобождава финансовото обезпечение при закриване на съоръжението, като задържа част от него, достатъчна да гарантира задълженията на оператора след закриване на съоръжението за неговата поддръжка, мониторинг и контрол, а при необходимост - и за възстановителни мерки, съобразно плана за управление.

В случай на откриване на производство по несъстоятелност спрямо

	оператора средствата по предоставените финансови обезпечения не могат да служат за попълване на масата на несъстоятелността и срещу тях не може да се насочва принудително изпълнение.
Съоръжения за минни отпадъци /изграждане, експлоатация и закриване на съоръжения /	<p>Съоръжения за минни отпадъци са:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ насипища (табани) към геологопроучвателни обекти, подземни и открити рудници и кариери; ➤ хвостохранилища и шламохранилища. <p>Съоръженията за минни отпадъци се категоризират в категория "А" и "Б", съобразно вида отпадъци.</p> <p>Разпоредбите за управление на минните отпадъци не се прилагат за съоръжения за минни отпадъци, закрити към 1 май 2008 г.</p> <p>Закриването на съоръжения за минни отпадъци, експлоатацията на които е преустановена преди 1 май 2006 г., което трябва да приключи до 31 декември 2010 г., се осъществява по досегашния ред съгласно утвърдените работни проекти за ликвидация и рекултивация.</p> <p>Изпълнителната агенция по околна среда до 1 май 2012 г. изготвя опис на закритите съоръжения за минни отпадъци, разположени на територията на Република България, включително изоставените съоръжения, които причиняват сериозни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.</p> <p>Изграждането, експлоатацията и закриването на съоръжения за минни отпадъци се осъществява въз основа на цялостни и годишни работни проекти.</p> <p>При изготвянето и изпълнението на проектите по ал. 1 задължително се спазват изискванията на:</p> <p>Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти (ДВ, бр. 51 от 2001 г.);</p> <p>Правилника за безопасност на труда при разработване на находища по открит начин, утвърден от министъра на труда и социалната политика (необнародван), издаден през 1996 г.;</p> <p>Правилника за безопасността на труда при експлоатация на хвостохранилища и шламохранилища, утвърден от министъра на труда и социалните грижи (ДВ, бр. 58 от 1973 г.);</p> <p>други приложими нормативни и административни актове.</p> <p>Проектите трябва да гарантират стабилност на съоръженията за минни отпадъци по време на строителството, експлоатацията и след закриването им и да осигуряват:</p> <p>подходящи минно-технически, инженерни, мелиоративни, озеленителни и други мероприятия с цел предотвратяване замърсяването на почвата, въздуха, повърхностните и подземните води;</p> <p>необходимите схеми и графици за мониторинг при експлоатацията на съоръженията и в периода след закриването им.</p> <p>Операторът в съответствие с утвърдения от министъра на околната среда и водите план за управление на минните отпадъци изготвя и изпълнява:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ програма за предотвратяване влошаването на състоянието на водите и на почвите над установените норми, включваща: <ol style="list-style-type: none"> 1. преценка на възможностите за образуване на инфилтрат,

включително на замърсители в инфилтратата от съхраняваните отпадъци, както по време на експлоатацията на съоръжението, така и след закриването му;

2. определяне водния баланс на съоръжението;

3. планиране и изпълнение на мерки за предотвратяване или минимализиране образуването на инфилтрат и замърсяването на водите и на почвите;

4. планиране и изпълнение на мерки за събиране на образувания инфилтрат и пречистване на замърсената вода;

5. мониторинг;

➤ програма за предотвратяване замърсяването на въздуха, включваща:

1. преценка на възможностите за образуване на прах и отделяне на газ;

2. планиране и изпълнение на мерки за предотвратяване или намаляване на емисиите от прах и газ;

3. програма за планиране и изпълнение на мерки за намаляване концентрацията на слабокиселинен разложим цианид в съоръжения, съдържащи цианиди, до възможно най-ниски нива и в съответствие със сроковете.

Операторът изготвя програма и за наводнени отработени пространства, запълнени с минни отпадъци, с цел предотвратяване или намаляване замърсяването на водите и почвите.

Закриване на съоръжение за минни отпадъци започва в един от следните случаи:

1. след изпълнение на цялостните работни проекти за изграждане и експлоатация на съоръжението;

2. по искане на оператора съгласувано с министъра на околната среда и водите;

3. с мотивирано решение на министъра на околната среда и водите.

След изпълнение от оператора на проекта за закриване министърът на околната среда и водите със заповед назначава комисия, която извършва проверка на място и отразява резултатите от проверката в констативен протокол.

Комисията се състои от представители на Министерството на околната среда и водите, общината, националния строителен контрол, органа, предоставил правата за добив, оператора и лицето, изготвило проекта за закриване.

Комисията изготвя доклад с предложение за приемане или неприемане на закритото съоръжение и с препоръки относно последващия мониторинг.

Министърът на околната среда и водите в 30-дневен срок от получаване на констативния протокол и доклада с решение одобрява или не одобрява закриването на съоръжението.

Съоръженията за минни отпадъци се считат за окончателно закрити, когато:

1. е извършена окончателната проверка на съоръжението от комисията;

	<ol style="list-style-type: none"> 2. министърът или упълномощени от него длъжностни лица са оценили и одобрили всички доклади, представени от оператора; 3. комисията е удостоверила, че почвите, засегнати от съоръжението, са рекултивирани; 4. операторът е получил решението на министъра на околната среда и водите за одобряване закриването на съоръжението. <p>Решението не отменя задълженията на оператора по силата на условията на разрешителното.</p> <p>След закриването на съоръжението операторът е отговорен за неговата поддръжка, мониторинг и контрол, както и за прилагането на мерки в случай на авария за период, определен от министъра на околната среда и водите в решението.</p> <p>При определяне продължителността на периода министърът на околната среда и водите взема предвид естеството и продължителността на съществуващите опасности за възникване на аварийни ситуации или на заплахи за околната среда и за здравето на човека.</p> <p>В случай че не е необходим последващ мониторинг, операторът се освобождава от отговорност.</p> <p>След изпълнение на задълженията на оператора, министърът на околната среда и водите отменя с решение издаденото разрешително за управление на минни отпадъци.</p> <p>Операторът контролира стабилността на съоръжението и не допуска или минимализира отрицателните ефекти върху околната среда.</p> <p>По време на строителството, експлоатацията, закриването и в периода след закриването операторът уведомява министъра на околната среда и водите незабавно, но не по-късно от 48 часа за:</p> <p>всяка голяма авария;</p> <p>всички събития, които могат да повлияят неблагоприятно на съоръжението за минни отпадъци;</p> <p>всички значителни отрицателни въздействия върху околната среда, установени в резултат на контролните и мониторинговите действия.</p> <p>Когато се предполага, че обстоятелствата могат да окажат въздействие върху околната среда на територията на друга държава, министърът на околната среда и водите незабавно предоставя цялата налична информация с цел да се подпомогне намаляването на последиците от аварията за населението и околната среда на другата държава.</p>
Предотвратяван е на големи аварии	<p>Операторът на съоръжения за минни отпадъци от категория "А" разработва политика за предотвратяване на големи аварии, определяща общите цели и принципи на действие по отношение на контрола на опасностите от големи аварии, и въвежда в действие система за управление на безопасността на съоръжението.</p> <p>Системата за управление на безопасността на съоръжението:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. определя задълженията и отговорностите на персонала, участващ в управлението на опасностите от голяма авария на всички нива в организацията, предвижда неговото обучение, включително на подизпълнителите;

2. определя процедури за идентифициране на главните опасности, възникващи от нормалните и извънредните операции, и оценка на тяхната вероятност и тежест;
3. определя процедури и изготвя инструкции за оперативен контрол, осигуряващи безопасна работа и стабилност на съоръжението;
4. определя процедури за планирани изменения на съоръжението и за проектиране на нови съоръжения за отпадъци;
5. определя процедури за идентифициране на предвидими извънредни събития чрез систематичен анализ и изработването, изпробването и преразглеждането на планове за извънредни събития;
6. определя процедури за текуща оценка на спазването на целите, поставени от политиката на оператора за предотвратяването на големи аварии, и на системата за управление на безопасността, както и механизмите за разследване и предприемане на действия в случай на неизпълнение; процедурите обхващат системата на оператора за докладване на големи аварии или за непосредствената заплата от тях, случаите на неуспешно прилагане на защитните мерки, тяхното разследване, направените изводи и тяхното прилагане;
7. определя процедури за периодична систематична оценка на политиката за предотвратяване на големи аварии и ефективността и годността на системата за управление на безопасността; преглед на действието на политиката и на системата за управление на безопасността и нейното актуализиране от ръководството.

Отговорен за прилагане на политиката за предотвратяване на аварии е управителят по безопасността, назначаван от оператора на съоръжението. Горните разпоредбите на не се прилагат към съоръжения, попадащи в обхвата на глава седма, раздел I от ЗООС.

Операторът е длъжен да предоставя безвъзмездно на засегнатата общественост следната информация:

1. адрес на съоръжението за отпадъци и оператор;
2. лице, отговорно за предоставяне на информацията, неговата длъжност и адрес;
3. ясно обяснение за дейностите, извършвани в съоръжението;
4. доказателства, че съоръжението е изградено и функционира в съответствие с разрешително;
5. характеристика на отпадъците и на използваните вещества и препарати;
6. опасностите от голяма авария и техния вероятен ефект върху околната среда и населението;
7. начините за информиране на населението в случай на авария и действията, които населението следва да предприеме;
8. доказателства за договореност с аварийните служби (минно-спасителна служба, гражданска защита и др.) за начин на действие при големи аварии;
9. условия за прилагане на външния аварийен план при настъпили

	<p>събития и спазване инструкциите на аварийните служби по време на аварията;</p> <p>10. ред и място за получаване на допълнителна информация.</p> <p>Тази информация се преразглежда на всеки три години и когато е необходимо, се актуализира.</p> <p>Операторът изготвя и при необходимост прилага вътрешен аварийен план, конкретизиращ мерките, които трябва да бъдат взети в случаи на авария.</p> <p>Операторът изготвя информация, необходима за разработване на външен аварийен план, която предоставя на засегнатата общественост за обсъждане в 14-дневен срок.</p> <p>След отразяване на направените предложения от засегнатата общественост информацията се предоставя на кметовете на общините, които в рамките на общинските планове за защита при бедствия съгласно Закона за защита при бедствия разработват външен аварийен план, определящ мерките, които трябва да се вземат извън съоръжението в случаи на авария.</p> <p>Копие от утвърдения външен аварийен план се съхранява при оператора на съоръжението за минни отпадъци, в общините и/или кметствата, попадащи в обхвата на действие на плана, и при ръководителя на териториалното звено на Главна дирекция "Национална служба "Гражданска защита" към Министерството на извънредните ситуации.</p> <p>Операторът:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. осигурява непрекъснат достъп и технически възможности за запознаване на засегнатата общественост с утвърдения външен аварийен план; 2. събира, обработва и предоставя на министъра на околната среда и водите постъпилите предложения и препоръки по съдържанието на външния аварийен план и условията за прилагането му; 3. представя на засегнатата общественост актуализирания вариант на външния аварийен план най-малко 30 дни преди влизането му в сила. <p>Външният аварийен план се актуализира и утвърждава ежегодно, като се отчитат:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. настъпилите изменения в управлението на съоръжението за минни отпадъци; 2. постъпилите при оператора предложения и препоръки по съдържанието на външния аварийен план и условията за прилагането му. <p>Плановите имат следните цели:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. да ограничат и контролират големи аварии и други инциденти с оглед минимизирането на последствията им и по-специално да ограничат вредата за здравето на човека и околната среда; 2. да приложат мерките, необходими за опазването на здравето на човека и на околната среда от ефектите на големи аварии и други инциденти; 3. да съобщят необходимата информация на обществеността и на съответните служби или власти в района;
--	--

	<p>4. да предвидят рехабилитацията, възстановяването и почистването на околната среда след голяма авария.</p> <p>Вътрешният аварийен план за насилища на геологопроучвателни обекти, на подземни и открити рудници и кариери е част от плана за предотвратяване и ликвидиране на аварии на рудника (кариерата) и се изготвя съгласно приложение № 2 към чл. 41 и 42 от Правилника за безопасност на труда при разработване на находища по открит начин.</p> <p>Вътрешният аварийен план за хвостохранилища и шламохранилища на обогатителни фабрики се изготвя съгласно приложение № 4 към чл. 155 от Правилника за безопасността на труда при експлоатация на хвостохранилища и шламохранилища.</p>
Контрол	<p>Държавният контрол, включващ и контрола по спазване на цялостните и годишните работни проекти за търсене и проучване, добив и първична преработка на подземните богатства и за управление на минните отпадъци на територията на Република България, в континенталния шелф и в изключителната икономическа зона в Черно море, както и контролът върху изпълнението на проектите за консервация, ликвидация и рекултивация, се осъществява от министъра на околната среда и водите, а в случаите, когато се засягат културни ценности - и от министъра на културата.</p> <p>Министърът на околната среда и водите и министърът на културата могат да оправомощават длъжностни лица за осъществяване на контролната дейност.</p> <p>Горните органи имат право:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. на свободен достъп до всички обекти, сгради и съоръжения на титуляря на разрешението за търсене и/или проучване или на концесионера в границите на предоставената му площ и до съоръженията за минни отпадъци; 2. да организират извършването на маркшайдерски измервания и да вземат проби и мостри за контролни лабораторни изследвания; 3. да дават писмени предписания за отстраняване на констатирани пропуски и нарушения, свързани с опазването на земните недра и с рационалното използване на подземните богатства и изпълнението на работните проекти, както и с опазването на културните ценности; 4. да спират временно след писмено предупреждение дейностите по търсене, проучване, добив, преработка и ползване на подземни богатства и по управление на минни отпадъци, когато не се изпълняват предписанията по т. 3; 5. да налагат глоби и/или имуществени санкции за констатирани нарушения по опазването на земните недра, по рационалното използване на подземните богатства и опазването на културните ценности. <p>Контролните органи са длъжни да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. установяват обективно фактите и да отразяват резултатите от

	<p>проверките в констативни протоколи;</p> <p>2. опазват служебната, производствената и търговската тайна, както и да не разгласяват данни от проверките преди тяхното приключване.</p>
Административ нонаказателни разпоредби /същност и производство/	<p>Който извършва търсене и/или проучване на подземни богатства без надлежно издадено разрешение, се наказва с глоба или с имуществена санкция от 5000 до 50 000 лв.</p> <p>Който извършва добив и първична преработка на подземни богатства без надлежно предоставена концесия, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с глоба или с имуществена санкция:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. от 50 000 до 100 000 лв. - при първо нарушение; 2. от 200 000 до 300 000 лв. - при повторно нарушение; 3. от 400 000 до 500 000 лв. - за всяко следващо нарушение. <p>Титуляр на разрешение за търсене и/или проучване или концесионер, който възпрепятства достъпа до обекта на контролните органи или нарушава права при извършване на дейности по предоставени разрешения за търсене и/или проучване или концесии за добив, се наказва с глоба или с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.</p> <p>Който не изпълнява задълженията по опазване на земните недра и рационалното използване на подземните богатства или извършва депониране на минни отпадъци без разрешително и/или план за управление по чл. 22д, се наказва с глоба или с имуществена санкция от 50 000 до 500 000 лв.</p> <p>Който не спазва условията на издадено разрешително по чл. 22е и/или утвърден план за управление, се наказва с глоба или с имуществена санкция от 5000 до 50 000 лв.</p> <p>При повторно нарушение, ако не е предвидено по-тежко наказание, глобата или имуществената санкция е в троен размер.</p> <p>Нарушенията се установяват с актове на длъжностни лица на Министерството на околната среда и водите. Наказателните постановления се издават от министъра на околната среда и водите или от упълномощени от него длъжностни лица.</p>

5. НОРМАТИВНА УРЕДБА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ ОТ МИННОДОБИВНИТЕ ИНДУСТРИИ В ДЪРЖАВИТЕ – ЧЛЕНКИ НА ЕС:

5.1. НОРМАТИВНА УРЕДБА В КРАЛСТВО ШВЕЦИЯ

Държава	Кралство Швеция
Законодателна уредба	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Кодекс на околната среда – 1998 г., с множ. изменения и допълнения ❖ Закон за минералите – 1991 г., с множ. изм. и доп. ❖ Указ на Правителството за екологично рисковите дейности и закрила на общественото здраве – 1998 г., с множ. изм. и доп.
Задължения на лицата, извършващи дейности, свързани с отпадъци	<p>По шведското право лицата, извършващи дейности, свързани с отпадъци, имат за задължение да сезират определените от закона институции за предстоящото (планирано) извършване на операция (дейност), свързана с отпадъци, за да могат последните да упражнят своите правомощия по надлежния начин. Извършването на дейности, свързани с минни (цианидни) отпадъци, е “екологично рискова дейност” по смисъла на шведското законодателство (вж. по-долу, “Управление на дейностите, свързани с отпадъци”), и поради тази нейна характеристика субектите на тази дейност са обвързани юридически на три нива: а) от Кодекса на околната среда – той установява общ режим за защита на екосистемите, както и няколко специални режима, един от които е свързан с регулиране на така наречените “екологично рискови дейности”. Кодексът най-общо очертава белазите на понятието “екологично рискови дейности”, като дава право на Правителството да определи със свой акт подробно и изчерпателно видовете икономически операции, които имат характера на “екологично рискови дейности”, както и правото да определи характера на режима, на който е подчинен съответният вид дейност – разрешителен или уведомителен, а най-сетне – и правото да определи органите, компетентни да дават разрешение, респективно – да получават уведомление за извършването на дейността; б) от Указа за екологично рисковите дейности и закрила на общественото здраве – този указ конкретизира и класифицира категориите дейности според степента на тяхната потенциална опасност, и така доразвива задълженията на лицата, боравещи с опасни отпадъци; в) от разпорежданията на контролните органи, издавани в процеса на осъществяване на дейността.</p>

Третиране и транспортиране на отпадъци	Третирането и транспортирането на опасните отпадъци по шведското право се осъществява от частноправни лица – субекти на дейностите, които водят до отделяне на отпадъци, съвместно с държавните органи, които контролират процеса на управление на отпадъците. Уредбата на третирането и транспортирането е “трипластова” – а) законова – главно Кодексът на околната среда; б) подзаконова – Указът за екологично рисковите дейности и закрила на общественото здраве; в) създавана ad hoc от правоприлагащите органи в хода на упражняване на контролните и санкционните им функции.
Управление на дейностите по отпадъците	<p>Управлението на отпадъците по шведското законодателство е държавновластническа дейност, осъществявана от множество публични органи с прецизно очертана компетентност. Йерархически най-високо място заема Правителството, на което принадлежи изключително важното право да издава т. нар. “Екологични качествени стандарти”. Те биха могли да се определят като държавновластнически изявления с определено съдържание, а именно: системи от правила, действащи на територията на цялата страна или на отделни части от територията на страната, които правила определят стандарти за качеството на почвата, водата, въздуха или на околната среда като цяло, с оглед осигуряване на дълготрайна защита на човешкото здраве и на околната среда, и с оглед преодоляване въздействието на неблагоприятни фактори върху човешкото здраве или околната среда. Правителството има право да задължи даден публичен орган да издаде “екологични качествени стандарти” по силата на членството на страната в ЕС. Съдържанието на екологичните качествени стандарти определя императивно:</p> <p>а) Нивото на замърсяване или шум, на което населението може да бъде изложено, без да се създава опасност от увреждане, и на което околната среда може да бъде изложена без опасност от съществени неблагоприятни последици.</p> <p>б) Нивото на замърсяване или шум, което трябва да постигне или спази след изтичане на определен период от време, или в рамките на определен период от време.</p> <p>в) Максимална и минимална стойности на разпространение в повърхностни и подземни води на организми, служещи като индикатор за състоянието на околната среда.</p> <p>г) други критерии за качество на околната среда, произтичащи от членството на Швеция в ЕС.</p> <p>Освен това, Правителството или упълномощен от него държавен орган може да направи предложение за приемане на “програма за действие”, доколкото такава е необходима за доразвитие на даден екологичен качествен стандарт. Подобна програма се приема и прилага, най-общо казано, в неотложни ситуации, за отделен географски регион, когато състоянието на околната среда е нарушено и се отклонява от предписаното в “качествения екологичен стандарт”. Програмата за действие съдържа:</p> <p>а) екологичният качествен стандарт, който е нарушен.</p> <p>б) необходимите мерки за възстановяване на равновесието.</p>

в) друга информация, произтичаща от членството на Швеция в ЕС. Програмата за действие следва да съдържа и анализ на възможните въздействия (последиви) от гледище на публичния и частния интерес.

Във връзка с управлението на дейностите, свързани с изхвърляне на цианидни отпадъци в околната среда, следва да се изходи най-напред от това, че шведското законодателство съдържа легално определение на общото понятие "екологично рискови дейности" (environmentally hazardous activities). Понятието "екологично рискови дейности" е ключово понятие в контекста на изследването за цианидните отпадъци. То е дефинирано в глава 9, чл. 1 от Кодекса на околната среда. Дефиницията гласи, че "екологично рискови дейности" са следните категории дейности:

А) Изхвърлянето на отпадъци, твърди вещества или газове от земята, от постройки или от структури (съоръжения) върху земята, във водни басейни или в подземни (подпочвени) води.

Б) Всяка форма на експлоатация на земята, на постройки или на съоръжения, която е свързана с риск от увреждане на човешкото здраве или на околната среда поради изхвърляния или емисии, различни от изхвърлянията и емисиите по буква "А", или поради замърсяване на земята, въздуха, водните басейни или подземните води, или

В) Всяка форма на експлоатация на земя, постройки или съоръжения, която може да нанесе поражения на околността поради нивото на шума, вибрациите, светлината, йонизиращата или нейонизиращата радиация, или поради други подобни фактори.

От така изложената законова дефиниция е очевидно, че изхвърлянето на минни (цианидни) отпадъци в околната среда, в това число – боравенето с (управлението на) минни (цианидни) отпадъци, се подвежда под определението по буква "А" и следователно представлява "екологично рискова дейност" по смисъла на шведското законодателство. Ето защо изхвърлянето и боравенето с цианидни отпадъци се подчинява на всички правила, установени специално за регулиране на "екологично опасните дейности" – глава 9, чл. 1 – 13 от Кодекса за околната среда:

А) Кодексът дава право на шведското Правителство да постановява, ако счете за уместно, индивидуални властнически актове с еднократно или продължаващо (повтарящо се) действие, за част от територията на страната, с които се установява забрана за:

а) изхвърляне на отпадъци, твърди вещества или газове от земя, постройки или съоръжения, или за

б) депониране (отлагане) на твърди вещества.

Това правомощие на Правителството може обаче да се упражнява само за постигане на предвидените в Кодекса цели – опазване на околната среда във всичките ѝ компоненти от екологично увреждане.

Б) Правителството на страната е овластено от закона и с едно по-общо правомощие – да постановява не само актове, отнасящи се до отделен случай, т.е. такива, които са персонално, териториално и времево ограничени по действие, но също и актове с общ/нормативен характер, с които се налагат забрани, постановява се прилагане на превантивни мерки, налагане на ограничения или други форми на превенция, свързани

с екологично рискови дейности. Законът предвижда, че такива актове Правителството е оправомощено да постановява и във връзка с международните ангажменти или инициативи на страната. В “особени случаи” Правителството може да делегира на друг изпълнителен орган това свое правомощие. Нещо повече – Кодексът предоставя на висшия орган на изпълнителната власт възможността да издава актове с подобна насоченост, които излизат извън обхвата на ангажиментите на страната, произтичащи от членството ѝ в Европейския съюз или в друга международна организация.

В) Кодексът предоставя на Правителството изключителното правомощие да определи дали за извършването на определени “екологично рискови” дейности ще се изисква предварително разрешително или уведомление, и ако се изисква – за кои точно дейности (чл. 6 от Кодекса за околната среда). Това законово правомощие на шведското Правителство (вж. по-долу, в графа “Разрешение и контрол на дейностите по отпадъците”) е сякаш най-важното и най-съществено от всички елементи в системата на държавното управление и контрол на дейностите по отпадъците. Дейностите, относно които Правителството е овластено да налага по своя преценка разрешително-регистрационен режим, са няколко и са всъщност една конкретизация на определението за “екологично рискови дейности”, както бе очертано по-горе. Тези дейности са:

В.1) изграждането или функционирането на определени видове индустриални мощности, други инсталации, или други екологично опасни дейности;

В.2) изхвърлянето на отпадни води върху земята, във водни басейни или в подземни води;

В.3) изхвърлянето или депонирането (отлагането) на твърди отпадъци или други твърди вещества – в случаите, когато подобни действия могат да доведат до замърсяване на земната повърхност, водни басейни или подземни води;

В.4) екологично рискови дейности по букви (а)-(в), при които процесът на производство или преработка е претърпял промени, стига последните да не са незначителни;

Кодексът за околната среда прави и едно важно уточнение – дори за определен вид дейност Правителството да не е наложило разрешителен режим, т.е. дори за извършването ѝ да не се налага издаване на разрешително, контролните органи могат да задължат лицето, упражняващо екологично опасната дейност, да кандидатства за разрешително за извършването ѝ, при условие, че дейността съставлява съществен риск за околната среда или за човешкото здраве. От друга страна, законодателството предвижда, че гражданин или организация, които осъществяват или възнамеряват да осъществяват в близко бъдещо определен вид екологично рискови мероприятия, могат да кандидатстват за получаване на разрешително дори тогава, когато за извършване на дейността такова не се изисква.

Г) Особен режим е установен за т.нар. отпадни води. По смисъла на

шведското законодателство, "отпадни води" са: а) отточните води, водите в каналите или друга нечиста материя в течено състояние; б) водите, които се използват за охлаждане; в) водата, която се отклонява с цел отводняване на земни площи, включени в подробен план за развитие, ако отклонението не се извършва с цел облагодетелстване на отделен имот или имоти; г) водата, която се отклонява с цел отводняване на гробища. За "отпадните води" се предвижда, че те трябва да бъдат отклонявани, пречиствани или третираны по друг начин, за да се избегне или ограничи рискът от екологично неблагоприятни последици. За целта е необходимо изграждане на подходящи канализационни системи. Правителството е оправомощено да създаде уредба, с която се налагат забрани и/или ограничения при строежа на канализационни системи или други съоръжения без предварително разрешение или уведомление. Това свое правомощие Правителството може да делегира на отделните общини.

Д) Важен компонент на правната уредба във връзка с опасните отпадъци е системата от органи, които са натоварени с функцията по разрешаване и наблюдение на "екологично рисковите дейности". Кодексът за околната среда очертава (вж. по-долу, в графа, "Разрешение и контрол на дейностите във връзка с отпадъците") компетентните органи на държавно управление, пред които се извършва кандидатстването, или които следва да бъдат осведомявани. Тези органи са три групи:

Д.1) В Швеция, на първо място, функционират така наречените "екологични съдилища" ("съдилища по екологични въпроси") ("environmental courts"). Те са важен механизъм в системата, осигуряваща законност и природосъобразност при извършването на екологично рискови операции. Принципът е, че подаването на молби за разрешение за извършване на "екологично рискови дейности" става пред "екологичните съдилища" – чл. 8, ал. 1 от Кодекса на околната среда. Анализът на разпоредбите на Указа за екологично рисковите дейности и защита на общественото здраве показва, че екологичните съдилища практически разглеждат молбите, отнасящи се до най-рисковите по своя характер стопанско-промишлени дейности, т.е. екологичните съдилища носят най-голяма степен на отговорност в сравнение със степента на отговорност на останалите институции, имащи отношение към разрешаването и контрола на екологично опасните дейности.

Д.2) На второ място следва да бъдат поставени така наречените Регионални административни съвети (the County administrative boards). Те имат спомагателни (допълващи) функции спрямо системата на екологичните съдилища. Кодексът на околната среда предвижда най-общо, че Правителството може да възложи разрешителни правомощия относно някои видове екологично рискови дейности върху Регионалните административни съвети – чл. 8, ал. 2, изр. 1 от Кодекса на околната среда. Анализът на разпоредбите на Указа за екологично рисковите дейности и защита на общественото здраве сочи, че Регионалните административни съвети разглеждат молби за извършване на дейности със средновисока степен на екологична опасност, т.е. тежестта на тяхната отговорност е по-малка от тази на екологичните съдилища.

	<p>Д.3.) Само по изключение, ако степента на екологична опасност на дейността е незначителна, Правителството може да възложи на така наречените общински комитети да разглеждат молбите за разрешение за извършване на дейността.</p> <p>Д.4) В определени случаи законът предвижда, че изключително компетентни да разгледат молбата за осъществяване на дейността са Регионалните административни съвети, без Правителството да може да прехвърля тази им функция върху друга институция – става дума за случаите, когато молбата е свързана с Въоръжените сили на Швеция, с Националната фортификационна администрация, с Националния отбранителен радиоцентър.</p> <p>Д.5) На последно място, законодателството вменява в задължение на субекта на екологично рисковата стопанска дейност да отправи уведомление (“нотификация”) (notification) за предстоящото започване на дейността. За кои типове дейности се отправя само уведомление, е посочено изрично и изчерпателно в Указа за екологично рисковите дейности и закрила на общественото здраве. Внимателният им анализ навежда на извода, че това са дейности с относително най-ниска степен на биотична опасност, която не оправдава поставянето им под режим “разрешителен”. Подаването на уведомление обаче е неотменима предпоставка, само по себе си, за законосъобразно започване на операциите. Неизпращането на нотификация “дисквалифицира” извършваната дейност и е законово основание за налагане на санкция на нарушителя. Органите, компетентни да получават уведомлението, са: а) общинският съвет (the Municipal Board) като орган на съответната община – общо правило; б) Регионалният административен съвет – само по изключение; в) Главнокомандващият въоръжените сили на Швеция – само що се отнася до Въоръжените сили на страната.</p>
Разрешение и контрол на дейностите по отпадъците	<p>Шведското законодателство установява общия принцип, че без разрешение, издадено на основание Кодекса на околната среда, е строго забранено:</p> <p>А) Да се изграждат или пускат в действие производствени мощности или други инсталации, или да се осъществява каквато и да е друга екологично рискова дейност.</p> <p>Б) Да се изхвърлят мръсни (отпадни) води.</p> <p>В) Да се изхвърлят или съхраняват твърди отпадъци или друг твърд материал, ако подобно изхвърляне или съхраняване са подложени на регистрационно-разрешителния режим, установен в Приложението към Указа за екологично опасните дейности и закрила на общественото здраве, издаден от шведското правителство.</p> <p>Г) Без разрешение, издадено на основание Кодекса на околната среда, е забранено да се осъществява или разгръща каква да е екологично рискова дейност в случаите, в които се борава или е налице намерение за боравене с опасни вещества, ако боравенето е по начин, определен като рисков в Приложението към Указа за екологично опасните дейности и закрила на общественото здраве.</p> <p>Д) Надлежно разрешение се изисква и при промяна в извършваната</p>

дейност, освен в случаи на незначителни промени, несъставляващи съществен риск за общественото здраве или околната среда.

Съществено значение за защита на обществения интерес при боравене с опасни отпадъци, в това число – с минни (цианидни) отпадъци, има Приложението към Указа за екологично опасните дейности и закрила на общественото здраве от 1998 г. Приложението в табличен вид относително подробно изброява категориите стопанско-промишлени дейности, за които шведският законодател приема, че е присъща определена степен на опасност (риск) за човешкото здраве и околната среда. Осъществяването на категоризираните дейности предполага някакъв предварителен акт от страна на субекта, който желае да ги осъществява. Този акт може да е молба или уведомление, т.е. режимът, в зависимост от категорията на дейността, може да бъде регистрационен (в който случай се подава уведомление), или разрешителен (в който случай се подава молба). Те се подават, в зависимост от вида дейност, или до т.нар. “съд по екологични въпроси”, или до т.нар. Регионален административен съвет, или, като трета възможност, до съответния общински съвет. Дейностите, за които се прилага регистрационно-разрешителният режим, са разделени на три групи, означени съответно с букви “А”, “Б” и “В”, т.е. дейности от група “А”, дейности от група “Б” и дейности от група “В”.

Дейност, поставена под буква “А”, може да се извършва само след подаване на молба (application) до един специфичен орган с публичноправни функции, който Указът обозначава с термина “съд по екологични въпроси” (Environmental Court), който следва да се произнесе по допустимостта и основателността на молбата. Дейност, поставена под буква “А”, може да се извършва законосъобразно само ако съдът по екологичните въпроси е уважил молбата, с която е бил сезиран, или, с други думи – когато е издал разрешение за извършване на дейността. Учредяването на орган с контролно-разрешителни правомощия, категоризиран от закона като “съд”, е важна и характерна особеност на шведското природозащитно законодателство, която е много рядко срещана в законодателствата на страните-членки и подсказва за важното значение, което шведските политически институции и общественост отдават на държавната дейност по контролиране на законността в областта на екологията.

Дейности, попадащи под буква “Б”, предполагат подаване на молба (application) до Регионалния административен съвет (the County Administrative Board). И в този случай законосъобразното извършване на дейността, поставена под буква “Б”, предполага уважаване от страна на Регионалния административен съвет на подадената до него молба, т.е. – издаване на разрешение за извършване на дейността.

Дейности, означени с буква “В”, предполагат подаване на уведомление (notification) до съответния общински съвет (the Municipal Board). В тези случаи законът смекчава строгостта на режима, като свежда задължението на гражданите и организациите до едно надлежно информиране на компетентния орган за характера, планираната продължителност и

териториалния обхват на дейността, чието извършване е предстоящо. Издаване на разрешение в тази трета група случаи не е необходимо за законосъобразното извършване на дейността. Чрез подаването на уведомление обаче съответният правен субект не се освобождава по какъвто и да било начин от задължението да спазва екологичните (природозащитни) норми и стандарти. Контролните органи могат на общо основание да проверяват дали е съответствие между фактическата страна на осъществяваната дейност и предписанията на нормативните актове, и да налагат принудителни административни мерки и санкции в случай на несъответствие.

Измежду дейностите, подложени на регистрационно-разрешителен режим, фигурират, и то – като самостоятелен раздел, дейностите, свързани с железни и нежелезни руди. Дейностите, свързани с железни и нежелезни руди, са разделени в четири подраздела:

подраздел (а): минното дело, дейността по извличането на метали от железни руди (обработка на железни руди) и дейността по обогатяване и спичане на желязна руда. Техният код е 13.1-1. За тези дейности е характерно, че са поставени под буква "А", т.е. за тяхното извършване е нужно одобрение на подадена молба до съда по екологични въпроси. Поставянето на разглежданите дейности под най-строгия разрешителен режим, познат на закона, свидетелства за голямата важност, която законът им отдава, и за потенциално високата степен на екологична опасност, с която са свързани те.

подраздел (б): пробно (експериментално) извличане на метали от железни руди. Този вид дейност е поставена под буква "Б", т.е. за нея е необходимо разрешение от Регионалния административен съвет. Кодовият номер на дейността е 13.1-2.

подраздел (в): обработка на нежелезни руди, обогатяване и спичане на нежелезни руди, с изключение на уранови и ториеви руди. Този вид дейност е класифицирана под буква "А", т.е. за нея, предвид явно пониската ѝ степен на опасност, е достатъчно надлежно уведомяване на властите. Кодовият номер на дейността е 13.2-1.

подраздел (г): пробна (експериментална) обработка на нежелезни руди, с изключение на уранови и ториеви руди. Законовият режим, под който тези категории дейности са поставени, е този по буква "Б" – необходимост от разрешение, издадено от Регионалния административен съвет. Кодът е 13.2-2.

Друг самостоятелен кръг от дейности, подчинени на регистрационно-разрешителния режим на Указа, са дейностите на съоръженията за пиро-, електро-, и хидрометалургично производство на нежелезни продукти от руди и обогатени руди. Техният код е 24.4-1. Те са поставени под режим "А" – необходимо е разрешение от съда по екологични въпроси.

Трябва да се отбележи, че под контролно-разрешителния режим на Указа са поставени и дейностите, свързани с въглища и торф – въглищните мини, обработката на въглища (mining of coal), експерименталната обработка на въглища (test-mining of coal). За тези дейности Указът предвижда различни режими - в някои случаи – "А", в

	други – “Б”, в трети – “В”.
Разрешения и регистрационни документи	Указът за екологично рисковите дейности и закрила на общественото здраве предвижда подаване на “молба”, която се адресира, в зависимост от вида дейност, до съда по екологични въпроси или до Регионалния административен съвет, и “уведомление” – което се адресира винаги до съответния общински съвет. В случай, че сезираният с молбата орган я счете за основателна, той издава разрешение за осъществяване на съответната дейност. Това разрешение представлява индивидуален административен акт, диспозитивен по характер, с благоприятстващо адресата на акта съдържание.
Контрол по управление на отпадъците, принудителни административни мерки, санкции	Нормативната уредба предвижда издаване на общи и специални принудителни административни мерки. Към общите административни мерки се отнасят нарежданията и забраните, които се издават при обективно нарушение на законови и подзаконови разпоредби и “се явяват необходими в конкретния случай, за да се осигури съответствие с разпоредбите на нормативните актове”. Те не бива да надхвърлят необходимото за пресичане и преустановяване на конкретното нарушение. Към конкретните принудителни административни мерки се отнасят заповедта, адресирана до собственик на водно съоръжение да демонтира част от структурата на съоръжението, макар монтажът изначално да е бил законен, ако структурата вреди обективно на обществения интерес. Заповед може да се адресира и до собственик на ограждение, направено на открито, ако то пречатства дължим по силата на закона достъп на граждани или организации до определени места.

5.2. НОРМАТИВНА УРЕДБА ВЪВ РЕПУБЛИКА ФИНЛАНДИЯ

Държава	Република Финландия
Законодателно уреждане	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Закон за отпадъците - 1993 г., изм. и доп. ❖ Указ за отпадъците – 1993 г., изм и доп ❖ Закон за защита на околната среда – 2000 г., изм и доп. ❖ Указ за защита на околната среда – 2000 г., изм и доп ❖ Указ за веществата, които са опасни и вредни за водния хабитат – 2006 г.
Задължения на лицата, извършващи дейности във връзка с отпадъците	<p>Финландското законодателство установява няколко категории лица, носители на задължения във връзка с дейностите по третиране на отпадъци. Тези категории лица се извеждат преди всичко от разпоредбите на Закона за управление на отпадъците, според който “отпадък” е “всяко вещество или предмет, от който държателят се освобождава, или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”, а “опасен отпадък” – “всеки отпадък, който би могъл да създаде особена опасност или да навреди на здравето или околната среда поради своето химическо или друго свойство”. Законът за управление на отпадъците не се прилага за: а) експлозивни отпадъци (уредени в Закона за потенциално експлозивните вещества); б) ядрени отпадъци (уредени в Закона за ядрената енергия); в) радиоактивни отпадъци (уредени в Закона за радиацията); г) отпадъци, които могат да се изхвърлят в морски басейни въз основа на специално разрешение по Закона за предотвратяване замърсяването на моретата.</p> <p>Няколко са категориите правни субекти, носители на задължения във връзка с дейности по отпадъци. В Закона за отпадъците понятието “производител на отпадъци” е дефинирано като “физическо или юридическо лице, чиито дейности водят до отделяне на отпадъци”. По смисъла на същия закон “държател на недвижим имот” е “собственикът на недвижим имот, владелецът, приравнен на собственик, или наемателят на имота”. “Оператор” е “пазач на пристанище, улица, намиращ се на открито път за движение на превозни средства или на граждани, или държателят на железен път”. “Държател на отпадъци” е производителът на отпадъците, държателят на имот, операторът или всяко физическо или юридическо лице, което упражнява фактическа власт върху отпадъци”. “Преносител” е физическо или юридическо лице, отговорно за транспортирането на отпадъци от името на държателя на отпадъци или общината. Законът очертава по общ начин техните задължения :</p> <p>А) Производителите на отпадъци имат за задължение да организират събирането на отпадъците.</p> <p>Б) Държателите на недвижими имоти обаче са длъжни да организират събирането на отпадъци, включени в схема за транспортиране на отпадъци. Производителите на отпадъци са длъжни да изхвърлят подобни отпадъци на сборен пункт, определен от държателя на недвижимия имот.</p> <p>В) Операторите, от своя страна, са длъжни да организират събирането</p>

	<p>на отпадъци в техния район или по техния път.</p> <p>Г) Общините могат да определят сборния пункт, в който отпадъците трябва да се събират във връзка със схемата за транспортиране на отпадъци.</p> <p>Д) Държателите на отпадъци са длъжни да организират транспортирането на отпадъците.</p> <p>Е) Преносителят има грижата да транспортира отпадъците по подходящ начин, като се погрижи отпадъците да бъдат събрани на мястото, определено от притежателя на отпадъците или от властите. Ако отпадъкът не бъде приет в определеното за целта място, преносителят е длъжен да го върне обратно на държателя на отпадъците.</p>
Третиране и транспортиране на отпадъци	<p>Законът за отпадъците легално дефинира ред понятия:</p> <p>а) "управление на отпадъци" е събирането, транспортирането, възобновяването или ликвидирането на отпадъците, включително надзора над тези дейности и последващия оглед на местата, където те са се осъществили</p> <p>б) "събиране" е събирането, сортирането или смесването на отпадъците за транспортиране или за възобновяването или ликвидирането им на място</p> <p>в) "възобновяване" е система от операции, насочени към разграждане на отпадъка и впоследствие използване на неговия материал или енергия</p> <p>г) "ликвидиране" е обезвреждане на отпадъка или трайното му депозиране (отлагане)</p>
Управление на дейностите по отпадъците	<p>Съгласно финландското законодателство, доколкото друго не е предвидено, управлението на отпадъците се основава на следните водещи начала:</p> <p>А) Доколкото друго не е предвидено в закона за управление на отпадъците, държателят на отпадъците носи отговорност за организиране на тяхното управление.</p> <p>Б) Отпадъкът подлежи на възобновяване, ако това е технически възможно и не е свързано с прекомерно високи разходи в сравнение с други възможни форми на управление на отпадъци.</p> <p>В) Първостепенен приоритет ще се отдава на възобновяването на материала, от който е направен отпадъкът, а второстепенен приоритет е възобновяването на енергията, съдържаща се в отпадъка.</p> <p>Г) Отпадъците и тяхното управление не бива да причиняват вреда или да създават опасност за човешкото здраве или околната среда.</p> <p>Д) Забранява се изоставянето или безконтролното ликвидиране на отпадъци.</p> <p>Е) Отпадъците следва да се събират и съхраняват разделно.</p> <p>Държавното управление на дейностите по третиране на отпадъци се осъществява от система от органи на централно и местно ниво. Ръководни функции са отредени на Правителството, което е овластено от закона да задължи със свое решение производителите на отпадъци – физически и юридически лица, чиито стопански дейности се вписват в един и същ сектор на националната икономика, да си сътрудничат при организиране управлението на отпадъците. Отрасловият орган на</p>

	<p>държавно управление, който осъществява националната политика в областта на управление на отпадъците на национално ниво, е Министерството на околната среда (чл. 6, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците). По силата на Закона за управление на отпадъците, Министерството на околната среда е овластено: а) да обнародва списък на най-разпространените видове отпадъци и опасни отпадъци; б) да определи съдържанието и структурата на регионалните планове за управление на отпадъци по смисъла на Закона за управление на отпадъците, категориите информация, подлежащи на събиране, предоставяне и обработка с оглед съставяне на горепосочените планове, да издава нареждания с цел предотвратяване движението на отпадъци в отклонение от планираното; в) да издаде стандарти, необходими за прилагане Закона за управление на отпадъците – такива се съдържат в Указа за управление на отпадъците г) да издава и други властнически актове по приложение на законите. Към системата на публичните органи с отраслова компетентност Законът за управление на отпадъците отнася още: а) Финландският институт по околната среда, който контролира вноса и износа на отпадъци в и от финландска територия; б) Регионалният център по околна среда, който е натоварен с контролни правомощия, що се отнася до спазване разпоредбите на Закона за управление на отпадъците и свързаните с него актове от страна на производителите на отпадъци; в) Общински комитет по защита на околната среда, който е териториално компетентен на общинско ниво.</p> <p>Законът за отпадъците изисква, с оглед постигане на предназначените цели, Министерството на околната среда и Регионалният център по околна среда да изготвят План във връзка с отпадъците и управлението на отпадъците (“Национален и Регионален план за отпадъците”). Планът следва да съдържа информация за отпадъците, за текущото състояние на системата за управление на отпадъците, за целите на бъдещото развитие и за средствата, необходими за постигането им. Министерството на околната среда може да обяви за задължителен част от Националния план за отпадъците (касаеща движението на отпадъците). Общините са длъжни да предоставят на Регионалният център по околната среда, а той – на Министерството на околната среда, информация за вида и количеството отпадъци, отделени в рамките на съответната община, за организацията и надзора на управлението на отпадъците, и за целите на бъдещото развитие.</p>
Разрешаване и контрол на дейностите по отпадъците	<p>Във Финландия се поддържа специален Регистър за отпадъците, създаден на основание Закона за отпадъците, в който задължително подлежат на вписване определени категории дейности, свързани с третиране на отпадъци. Отношение към поддържането на информацията в Регистъра има нарочно определен държавен орган – Регионалният център по околна среда, който трябва да бъде своевременно уведомяван за събирането и транспортирането на отпадъците, за субекта, който продава отпадъците, и за субекта, действащ като посредник, когато отпадъкът е предназначен за възобновяване или ликвидиране извън финландска територия. Законът за отпадъците изисква това уведомление да съдържа</p>

достатъчна по обем и съдържание информация за самите дейности, свързани с третирането на отпадъците, и за субекта, който възнамерява да ги осъществи. Уведомлението трябва да се направи най-малко 60 дни преди началото на дейностите по третирането на отпадъци. Регионалният Център по околна среда следва да бъде уведомяван незабавно за всяка съществена промяна в дейностите, както и за тяхното преустановяване.

Едно действие по третиране на отпадъци може да се впише в Регистъра за отпадъците, ако от уведомлението ясно личи, че то е в съответствие със законите, че машините и съоръженията, използвани за осъществяване на дейностите, са с високи технически качества, че са отчетени възможните рискове и вреди за човешкия живот и здраве и за околната среда, и че субектът, който осъществява дейностите, разполага с добри финансови възможности с оглед обхвата и характера на дейностите, и е в състояние да вземе необходимите мерки за сигурност.

Финландското природозащитно законодателство предвижда редица мерки и задължения, насочени към осигуряване на природосъобразно, екологично третиране, преработка, унищожаване, и особено – изхвърляне, на вещества и предмети, имащи характер на отпадъци. Законът за защита на околната среда и Указът за защита на околната среда изискват т.нар. екологично разрешително в три групи случаи :

А) Екологично разрешително се изисква за дейности, които създават опасност от замърсяване на околната среда или от увреждане на човешкото здраве (чл. 28, ал. 1 от Закона). Тези дейности са конкретизирани в Указа за защита на околната среда. Измежду множеството категории дейности, подложени на разрешителен режим, фигурират добивът на руди и минерали, и извличането на геологични материали, в това число – миннодобивната промишленост и механизираното извличане на злато, както и дейността на заводите за обогатяване на руда и минерали.

Б) Екологично разрешително се изисква също за възобновяване и ликвидиране на отпадъци (чл. 28, ал. 2 от Закона);

В) Независимо от характера и нормативната характеристика на дейността, ако отпадъците, получени вследствие упражняване на съответната дейност, са предназначени за изхвърляне във воден басейн, е необходимо да се спазят ред ограничения и забрани. Указът изисква, когато отпадъците от съответната категория стопанска дейност са предназначени за изливане във водни площи, държателят на отпадъците да предостави подробно описание. (характеристика) на самия воден басейн, на предназначението на водния басейн, на възможното въздействие на отпадъците върху водите, на необходимите мерки за предотвратяване на екологични бедствия. От съществено значение за тази трета категория случаи е обстоятелството, че отпадъците, предназначени за изливане във водни басейни, следва да са включени в един от списъците-приложение към Указа за защита на околната среда. Списъкът-приложение №1 към Указа за опазване на околната среда изброява изчерпателно видовете вещества, за които се изисква екологично

разрешение, за да могат да бъдат изхвърляни във водни басейни или в обществен канал – измежду тях фигурират цианиди и флуориди. Списъкът-приложение №2 към Указа за опазване на околната среда изчерпателно изброява пък най-важните видове замърсители при определяне на максимално допустими стойности на вредни емисии във въздуха и изхвърляния във водни басейни – измежду най-важните вещества-замърсители Указът е включил и цианидите. Проблемът за максимално допустимите стойности на вредните вещества, изхвърляни във въздуха, водата и почвата, се доурежда в подробности в Указа на Правителството за веществата, които са опасни и вредни за водния хабитат. Този Указ изброява множество химични съединения, за които е устновена максимално допустима средногодишна концентрация при изхвърляне във водни площи. В списъка са включени и никел и никелови съединения (които биха могли да са разновидности на цианид), олово и оловни съединения, и др. Указът установява три категории екологичен количествен стандарт на замърсяване: а) средноаритметичен годишен показател на максимално допустимата концентрация във вътрешни повърхностни води - за никел и никелови съединения, както и за олово и оловни съединения, максимално допустимата стойност е 0.1 микрограма на литър. б) средноаритметичен годишен показател на максимално допустимата концентрация в морски води – за никел и никелови съединения, както и за олово и оловни съединения, максимално допустимата стойност е 0.01 микрограма на литър. в) средноаритметичен годишен показател на максимално допустимата концентрация в повърхностни води, предназначени за питейни цели – за никел и никелови съединения, както и за олово и оловни съединения, максимално допустимата стойност е 4 микрограма на литър. Максимално допустими стойности на концентрация са установени и в Указа за управление на отпадъците (издаден на основание Закона за управление на отпадъците), който установява подробна и стриктна класификация на различните категории вредоносни химични съединения (и максимално допустими стойности на концентрация за всяко химично съединение). В класификацията, съдържаща се в Указа, всяко опасно химично съединение има собствен код, който е комбинация от буква и число. Същественото е, че в класификацията са включени и неорганични цианиди – под номер С 21, и органични цианиди – под номер С 38, със свои максимално допустими стойности на концентрация. Важно предимство на Указа е обстоятелството, че в табличен вид са схематизирани степените на вредно въздействие на всяко химично съединение при съответно увеличаване на нивото на концентрация на съединението (в порядък “дразнещ” – “увреждащ” – “токсичен” – “силно токсичен” – “разяждащ” - “карценогенен” – “мутагенен” ефект). Указът очертава както химичната природа, така и физичните свойства на всяко вещество. Представени са схематично възможните биотични и екологични последствия от химичното взаимодействие на веществата едно с друго. Част от съдържанието на Указа е и подробно указание (във вид на инструкции) относно възможните форми на рециклиране на отпадъците,

	съдържащи изброени в списъка химични съединения, като дори е определена сферата на икономически живот, в който рециклирането на отпадъка може да има практически смисъл (земеделие, индустрия, и пр.).
Разрешения и регистрационни документи	Необходимо е екологично разрешително за дейностите по чл. 7 от Указа за защита на околната среда. То представлява административен акт, издаван при наличие на предвидените в закона условия, от надлежен орган. Съдържанието на молбата за издаване на екологично разрешително обхваща и "информация за количеството и качеството на изхвърляните вещества във водата, въздуха и почвата, както и за нивото на шума и вибрациите, причинявани от дейностите." Молбата следва да съдържа общо описание на дейностите, оценка на въздействието на дейностите върху околната среда, планираната начална дата на започване на дейностите, очерк на лицата, чийто имот се намира в непосредствено съседство с местоизвършването на дейностите, очертаване кръга на всички заинтересовани лица, т.е. на тези, върху които дейността би могла да се отрази.
Внасяне, изнасяне и транзит на отпадъци	Съгласно Закона за управление на отпадъците, Финландският Институт по околната среда контролира вноса и износа на отпадъци в и от финландска територия.
Контрол по управление на отпадъците, принудителни адм. мерки, нарушения и санкции	<p>Към принудителните административни мерки се отнасят:</p> <p>а) забрана за продължаване/повторно извършване на дейност, обективно противоречаща на природозащитното законодателство</p> <p>б) заповед за изпълнение на задължение, произтичащо от природозащитното законодателство</p> <p>в) заповед за възстановяване на първоначалното състояние</p> <p>г) временно принудително спиране на цялостната дейност</p> <p>За нарушение на екологичното законодателство се предвижда основно глоба, която в случаи на повторно нарушение е с по-висок размер.</p>

5.3. НОРМАТИВНА УРЕДБА В РЕПУБЛИКА ПОЛША

Държава	Република Полша
Задължения на лицата, извършващи дейности във връзка с отпадъците	<p>Различни категории лица имат задължения във връзка с управлението на опасните отпадъци, в това число – с управлението на органичните и неорганичните цианидни отпадъци (които са “опасни отпадъци” по смисъла на полското законодателство – вж. по-долу “Третиране и транспортиране на отпадъци”). Преди всичко, отношение към дейностите във връзка с отпадъците имат т.нар. “производители на отпадъци” – физически или юридически лица, в резултат на чиято дейност се отделят отпадъци. Те са задължени по закон да изработват “програми за управление на опасните отпадъци”. Тези програми са една обществена гаранция за спазване на принципите на законност, екологична съобразност и безопасност за човешкото общество, флората и фауната, на осъществяваните стопански мероприятия. Те са един удобен механизъм за ясно определяне отнапред на отговорността на лицата в случай на природни катаклизми, призтичащи от работа с опасни отпадъци. На трето място, те са една много разумна и подходяща форма на съчетаване на публичния с частния интерес в сферата на икономическата дейност, тъй като дават широки възможности на отделните стопански единици да определят сами начините за неутрализиране неблагоприятните потенциални ефекти от опасните отпадъци и същевременно осигуряват приемливи гаранции, че методите, изработени от стопанските субекти, държат сметка за интересите на цялото общество. Изработването на тези програми, тяхното отнасяне до компетентните публични власти и евентуалното им последващо одобрение от същите са абсолютно необходима законова предпоставка за боравене, съхранение, преработка или изхвърляне в околната среда на опасни отпадъци от всякакъв вид. Какво ще бъде конкретното съдържание на тези програми, зависи от субектите на икономическата дейност. В техен интерес и в интерес на цялото общество е да те да подготвят и лансират най-добрите възможни и икономически достъпни практики за управление на опасните отпадъци. Но Законът за отпадъците донякъде и ограничава пълната свобода на стопанските субекти, като определя минимално необходимо съдържание на “програмите за управление на опасните отпадъци”. Това съдържание е очертано в чл. 20 от Закона за отпадъците и се свежда до следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) точно определяне (специфициране) на вида на опасния отпадък, чието отделяне се планира, а ако посочването на вида отпадък не е достатъчно за определяне степента и характера на екологичната опасност, компетентният орган (областният управител/старостата) може да изиска от молителя посочване на физическите свойства, химичното съдържание и химичните свойства на опасния отпадък; б) точно определяне на количеството на опасния отпадък, което се планира да бъде произведено (отделено) в рамките на една година; в) информация, посочваща методите и технологиите, които предприятието планира да използва с цел предотвратяване отделянето на

опасни отпадъци, респективно – с цел редуциране количеството на отделяните опасни отпадъци, и редуциране вредоносния ефект на опасните отпадъци върху биосферата.

г) точно описание на методите и технологиите за управление на опасните отпадъци, които предприятието планира да използва, и особено що се отнася до събирането, транспортирането, възобновяването и ликвидирането (премахването) на опасните отпадъци.

д) точно указване на разположението, метода на съхранение и типа съхраняван опасен отпадък.

е) точно указване на бъдещата продължителност на извършване на стопанската дейност – източник на отделяне на опасни отпадъци.

“Програмата за управление на опасните отпадъци” е форма на публично-частно партньорство. Нейният частноправен елемент се изразява в и изчерпва с изработване на самата програма от субекта – бъдещ производител на опасните отпадъци, а публичноправният ѝ елемент – в нейното санкциониране с властнически акт от страна на държавните органи, определени от закона. Без санкцията на държавата програмата за управление на опасни отпадъци няма сила и не може да послужи като законно основание за започване и провеждане на каквито и да било мероприятия, свързани със събиране, транспортиране, третиране, преработване, съхранение или ликвидиране на опасни отпадъци. В какъв срок и пред кой държавен орган се подава молба за одобрение на програмата, е определено в чл. 19 от Закона за отпадъците (вж. по-долу, “Разрешение и контрол на дейностите по отпадъците”).

Трябва да се има предвид, че частноправните субекти са задължени да изработят програма за управление на опасните отпадъци само дотолкова, доколкото количеството опасен отпадък, който се отделя в резултат от тяхната дейност в рамките на една календарна година, надхвърля 0.1 микрограма (0.1 Mg) – чл. 17, ал.1, т.1 от Закона за отпадъците. В случай, че отделяното количество опасен отпадък е под 0.1 микрограма годишно, задължението на частноправния субект се трансформира в задължение за надлежно уведомяване на компетентните държавни органи за факта на извършваната стопанска дейност и отделящите се вследствие от нея опасни отпадъци (вж. следващия параграф).

Освен задължението да изработят и предложат за одобрение програма за управление на опасните отпадъци, стопанските субекти имат за задължение: а) да изпълняват всички общи и специални задължения, свързани с управление на отпадъците като цяло и с управление на опасните отпадъци в частност; б) да се придържат плътно към собствената си програма за управление на опасните отпадъци, след като тя вече е била одобрена от компетентния за това орган и е придобила задължителен характер – излизането извън рамките на програмата (в частта ѝ, в която е била одобрена от държавните органи) е основание за налагане на административни мерки и за носене на административно-наказателна отговорност. в) да уведомяват предварително и изрично компетентните държавни органи за обстоятелството, че вследствие от осъществяваната от тях икономическа дейност се генерират (отделят) отпадъци, респективно –

опасни отпадъци, но само при условие, че количеството отпадъци, отделяни в рамките на една календарна година, надхвърля 5 микрограма годишно – когато се касае за неопасни отпадъци, и не надхвърля 0.1 микрограма годишно – когато се касае за опасни отпадъци – чл. 17, ал.1, т. 2 от Закона за отпадъците. Уведомлението, което се извършва в подобни случаи, трябва, според закона, да съдържа информация не само относно вида и количеството отпадъци, респ. – опасни отпадъци, които се отделят, но и подробна информация относно методите и технологиите, които частноправният субект използва за управление на отпадъците/опасните отпадъци. Очевидно е, че тук полският законодател, изхождайки от явно незначителното количество на опасните отпадъци, чувствително смекчава режима, като вместо разрешителната система за програмите за управление на опасните отпадъци, той установява много по-леката уведомителна система; г) да искат „разрешително за производство на отпадъци”, ако такива отпадъци се отделят във връзка с експлоатация на съоръжения и тяхното количество в рамките на една календарна година надхвърля 1 микрограм – когато се касае за опасни отпадъци, и 5 хиляди микрограма – когато се касае за неопасни отпадъци. Тук законодателният режим е в коренно противоположна посока – той е утежнен, като се изисква не просто одобрение на програма за управление на опасни отпадъци, но и разрешение за самото отделяне на опасни отпадъци. Това е най-тежката форма на държавна намеса в дейностите, свързани с управление на отпадъците, и в частност – с управлението на опасните отпадъци; д) да разполагат с така нареченото „интегрално разрешително” – в случаите, когато природозащитното законодателство изисква такова разрешително за функционирането на определени производствени мощности. Това разрешително е „интегрално”, защото обхваща тематично всички въпроси във връзка с отделянето на отпадъци/опасни отпадъци, с одобряването на програма за управление на отпадъци, с функционирането на самото съоръжение. Ето защо, когато субектът се е снабдил с интегрално разрешително, не е необходимо да отправя уведомление, да иска одобрение на програма за управление на отпадъци, или разрешение за отделяне на отпадъци – чл.17, ал.1, т.4 от Закона за отпадъците. И това е така, защото всички тези разрешения и одобрения са имплицитно включени в интегралното разрешително.

И така, задълженията на лицата, осъществяващи дейности във връзка с опасни отпадъците, могат да се обобщят така:

- когато общото количество на отделяните опасни отпадъци е под 0.1 микрограма на година, субектът е длъжен само да отправи уведомление до компетентните държавни органи за вида и количеството опасни отпадъци, които предстои да бъдат произведени, и за технологиите, които ще бъдат използвани за тяхното управление. Разрешения и одобрения не са необходими.

- когато общото количество на отделяните опасни отпадъци е от 0.1 до 1 микрограма на година (което е най-честият случай), субектът е длъжен да подготви програма за управление на опасните отпадъци, които се очаква да бъдат отделени в резултат от икономическата дейност, и да

	<p>кандидатства за одобрение на програмата пред компетентните органи. Одобрението на програмата е абсолютно задължително за работа с опасните отпадъци, и въобще – за осъществяване на самата икономическа дейност, водеща до отделяне на отпадъците.</p> <p>- когато общото количество на отделяните опасни отпадъци е над 1 микрограм на година, субектът е длъжен да кандидатства за разрешително за отделяне (производство) на отпадъци – този разрешителен режим е по-тежък от предходния. Разпоредбата на чл. 18 от Закона за отпадъците определя задължителното съдържание на молбата за издаване на разрешение за производство на отпадъци/опасни отпадъци. Молбата трябва да включва подробна информация по всички въпроси, по които се изисква такава информация съгласно екологичното законодателство, като освен това следва да съдържа информация и по следните въпроси: специфициране на вида на отпадъка/опасния отпадък, който предприятието ще използва в производството; специфициране на вида на отпадъка/опасния отпадък, който предприятието очаква да бъде произведен в рамките на една година; точно посочване на методите, които предприятието планира да използва за предотвратяване отделянето на отпадъци, респективно – за редуциране количеството на отделяните опасни отпадъци и за минимизиране на вредностния ефект на отпадъците върху екосистемите; точно описание на методите и технологиите за управление на отпадъците/опасните отпадъци, които предприятието планира да използва, особено що се отнася до събирането, транспортирането, възобновяването и премахването на отпадъците/опасните отпадъци; очертаване на териториалния обхват на процеса на управлението на отпадъците/опасните отпадъци. Анализът на законовото съдържание на молбата за разрешение за производство на отпадъци показва, че нейните реквизити са много сходни с реквизитите на молбата за одобрение на програма за управление на опасни отпадъци. В чл. 18, ал. 2 от закона за отпадъците са очертани и реквизитите на разрешението за производство на отпадъци (вж. по-долу – “Разрешение и контрол на дейностите по отпадъците”).</p> <p>-когато екологичното законодателство изисква т.нар. интегрално екологично разрешително, други разрешения и документи по Закона за отпадъците не са необходими.</p> <p>-накрая, в закона са уредени и няколко редки хипотези, при които не се необходими каквито и да било уведомления, разрешения или документи по предходните четири точки – става дума за случаите, при които се касае за “градски отпадъци” (urban waste), “отпадъци от инциденти” (accident waste), “отпадъци, отделени вследствие от природни бедствия” (waste produced as a result of natural disasters) и “отпадъци, отделени вследствие от срыв или индустриален срыв” (waste produced as a result of a serious failure or a serious industrial failure). В последния случай – когато се касае за отпадъци, получени вследствие от срыв или индустриален срыв, производителят на отпадъка е длъжен в рамките на 30 дни да уведоми кмета за срыва, за характера на отпадъка и за взетите мерки</p>
Третиране и	Законът за отпадъците регулира дейността по третирането и

<p>транспортиране на отпадъци</p>	<p>транспортирането на отпадъците в нейната цялост и многообразие, като наред с общите правила Законът създава и специална уредба, посветена на третирането и транспортирането на опасни отпадъци. В кои случаи даден вид отпадък има качеството „опасен“, се определя съобразно критериите, включени в Приложението към Закона за отпадъците. „Опасен отпадък“ е този отпадък, който съдържа някой от химичните елементи или съединения, изброени изчерпателно в Анекс 3 от Приложението на Закона и същевременно разкрива някое от физичните или химични свойства, изброени в Анекс 4 от Приложението на Закона. Измежду химичните съединения, изброени в Анекс 3, фигурират неорганичните цианиди – под номер C21, и органичните цианиди – под номер C38. Следователно отпадъците, които съдържат органични или неорганични цианиди, доколкото проявяват някое от вредоносните химични или физични свойства по Анекс 4 (а те по дефиниция проявяват такива свойства), представляват „опасни отпадъци“ по полското право. Поради тази причина всички форми на третиране и транспортиране на цианидни отпадъци са подчинени на особения режим на Закона за отпадъците, що се отнася до опасните отпадъци.</p>
<p>Управление на дейностите във връзка с отпадъците</p>	<p>Управлението има тази характерна особеност, че макар да се осъществява в лицето на изрично натоварени за това държавни органи – областен управител и староста, то предполага, по силата на закона, и вземането на мнения от други държавни и общински институции, и, което е особено важно – активно (дори водещо) участие на субектите на икономическата дейност, която е свързана с отделянето на опасните отпадъци, в процеса на управлението на отпадъците.</p>
<p>Разрешение и контрол на дейностите във връзка с отпадъците</p>	<p>Полското законодателство предвижда, във връзка с управлението на т.нар. „опасни отпадъци“, изработване на т.нар „програми за управление на опасни отпадъци“ (hazardous waste management programmes). Тези програми очертават правнозадължените субекти във връзка с управлението на опасните отпадъци – в конкретния случай, вида и количеството опасни отпадъци, подлежащата на приложение технология за управление и преработка на опасни отпадъци – в конкретния случай, времетраенето и териториалния обхват на процеса (относно изискванията на закона за съдържанието на програмите – вж. по-горе, „Задължения на лицата, извършващи дейности във връзка с отпадъците“). За одобрение на програмата за управление на опасните отпадъци е необходимо да бъде подадена молба. Изричното одобрение на молбата е необходима предпоставка за законосъобразно приложение на програмата. Такава молба за одобрение се подава, съгласно закона, от субекта (гражданин или организация), в резултат от чиято дейност се стига до отделяне на отпадъци – „производителят на опасните отпадъци“. Молбата се подава до нарочно определен за целта държавен орган. В закона е установен задължителен срок, в рамките на който молбата следва да бъде депозирана за одобрение – два месеца преди започване на дейността, водеща до отделяне на опасни отпадъци, или преди настъпване на промяна в тази дейност, която промяна се отнася до типа или количеството опасен</p>

отпадък или до метода (технологията) на управление на опасния отпадък. Актът, с който компетентният орган се произнася по съществото на молбата, с която е сезиран, е "решение".

Законът очертава материалната компетентност за разглеждане на подадените молби за одобрение на програмите за управление на опасните отпадъци. Компетентността принадлежи алтернативно: а) на областния управител (governor) – той е компетентен да се произнесе във всички случаи, в които се касае за дейности или инсталации, посочени в чл. 378, ал. 2 от Закона за защита на околната среда; б) на "староста" (starosta) – във всички останали случаи. Териториалната компетентност се разпределя между тези органи в зависимост от това, къде се намира производствената мощност, водеща до отделяне на опасни отпадъци. Важен елемент в уредбата на компетентността е установеното в тежест на компетентния орган задължение да поиска мнението на всички по-важни органи на местното управление и самоуправление, които попадат в териториалния обхват на съответната териториално-административна единица (кмет на район, кмет на община/град, президент/председател на голям град). Копие от постановеното решение на областния управител, респ. – на старостата, се изпраща до всички по-важни органи на местното управление и самоуправление в рамките на съответната териториално-административна единица.

Законът определя съдържанието на решението, с което се одобрява подадената молба. То задължително включва:

- а) максимално допустимото количество опасен отпадък, който може да бъде произведен (отделен) в рамките на една година
- б) методът, който се предлага да бъде приложен за управление (обработка) на опасните отпадъци
- в) разположението, начина на съхранение и категорията на текущо съхраняваните опасни отпадъци
- г) начален момент на влизане на решението в сила и действие на решението във времето, като пределите на действие на решението във времето не могат да надвишават десет години

При всички положения, постановяването на решение, с което се одобрява подадена молба, не е допустимо, преди производителят на опасните отпадъци да е получил разрешение за експлоатация на съоръжение или преди да е приключил напълно процесът на обявяване на промените в начина на експлоатация на съоръжение, съгласно Закона за строителството.

Законът за отпадъците очертава и предпоставките, при наличието на които решаващият административен орган може да уважи адресираната до него молба за програма за управление на опасни отпадъци. В закона са посочени отрицателните материалноправни предпоставки за уважаване на молбата, т.е. обстоятелствата, при наличието на които органът отхвърля молбата като неоснователна. Тези обстоятелства са:

- а) предлаганият в програмата за управление на опасните отпадъци метод съдържа риск от нанасяне на поражения върху човешкото здраве или биосферата

б) предлаганият в програмата за управление на опасните отпадъци метод не съответства на утвърдените планове за управление на отпадъците.

Копие от решението, с което се отхвърля по същество подадената молба, също се изпраща на органите на местното управление и самоуправление на съответната административно-териториална единица.

За неизпълнението на предписаното в одобрената програма законът предвижда прилагането на принудителни административни мерки и санкции – вж. по-долу “Принудителни административни мерки”.

Задължението за изработване на програма за управление на опасни отпадъци обаче не е абсолютно. То важи само в хипотезите, при които количеството опасен отпадък, който предприятието произвежда за една година, е от 0.1 до 1 микрограма (вж. “Задължения на лицата, извършващи дейности във връзка с отпадъците”). Когато количеството опасен отпадък за същия период е над 1 микрограм, частноправният субект е длъжен да се снабди с друг вид разрешителен документ – “разрешително за производство на отпадъци/опасни отпадъци”. Реквизитите на молбата за издаване на такъв вид документ са изброени в чл. 18, ал. 1 от Закона за отпадъците. В чл. 18, ал. 2 от Закона за отпадъците са изброени пък реквизитите на самото разрешително за произвеждане на отпадъци. Те са много сходни с реквизитите на решението за одобрение на молба за управление на екологично опасни отпадъци и се свеждат до следното:

а) определяне на количеството опасен отпадък, подлежащ на произвеждане в рамките на една година

б) очертаване на методите и технологиите за управление на отделяните опасни отпадъци, особено що се отнася до събирането, транспортирането, рециклирането и премахването на отделените опасни отпадъци

в) посочване на местонахождението на съхраняваните опасни отпадъци и използвания метод на съхранение.

Компетентният орган, съгласно чл. 18, ал. 3 от Закона за отпадъците, е длъжен да отхвърли подадената до него молба за разрешение за производство на опасни отпадъци, ако: а) предлаганият от предприятието метод на управление на отпадъците/опасните отпадъци крие риск от нанасяне на поражения върху човешкото здраве, флората и фауната; б) предлаганият от предприятието метод на управление на отпадъците/опасните отпадъци не съответства на плановете за управление на отпадъците по глава 3 от Закона. Установената от закона забрана да се издава разрешително за производство на отпадъци/опасни отпадъци, когато предлаганият от икономическия субект метод на управление не е удачен и не брани в достатъчна степен интересите на обществото, е важна гаранция за защита на обществения интерес в процеса на намиране на добри компромисни разрешения при управлението на опасните отпадъци.

Разрешения и регистрационни документи	<p>Към разрешенията се отнасят:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ решение за одобрение на молба във връзка с управление на опасни отпадъци – както молбата, така и разрешението имат набор задължителни реквизити; ✓ разрешително за произвеждане на опасни отпадъци – по-тежка форма на държавен контрол в сферата на управлението на опасните отпадъци; ✓ интегрално разрешително – издава се въз основа на екологичните правила, има комплексен характер и изключва правния интерес от подаване на молба по предходните две точки. <p>Към системата на уведомленията се отнася уведомлението за започване на дейност, водеща до отделяне на опасни отпадъци – този лек режим е в сила, когато се касае за опасни отпадъци в количество под 0.1 микрограма годишно</p>
Принудителни административни и мерки, санкции	<p>В чл. 23 от Закона за отпадъците са очертани група принудителни административни мерки:</p> <p>заповед за прекратяване на административното нарушение – прилага се, когато частноправните субекти не изпълняват одобрена програма за управление на опасни отпадъци, или нарушават други норми от Закона за отпадъците;</p> <p>временно принудително преустановяване на производствената дейност.</p>

5.4. НОРМАТИВНА УРЕДБА В РЕПУБЛИКА ЛИТВА

Държава	Република Литва
Нормативна уредба + източници	<ul style="list-style-type: none"> ❖ www.ecolex.org – база данни със закони в областта на околната среда на Организацията за околна среда на ООН ❖ www.am.lt/VI/en/VI/article.php3?article_id=133 – линк към Министерството на околната среда на Литва, секция за законодателство ❖ www.litlex.lt/litlex/Eng/Frames/Laws/Laws.htm - база данни със закони ❖ Закон за подземните богатства /Underground Law of the Republic of Lithuania/ (ДВ, No. 35-1164, 2001)
Класификация на минните отпадъци	<p>Минните отпадъци се класифицират според степента на риска за околната среда и човешкото здраве въз основа на качествената им характеристика и състав, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ инертни отпадъци; ➤ опасни отпадъци.
Третиране на минни отпадъци	<p>Минните отпадъци се депонират и съхраняват на определени за целта съоръжения за минни отпадъци, чието местоположение, конструкция и управление предотвратяват или максимално намаляват отрицателното им въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве. Не се допуска насипването или депонирането на минни отпадъци на места извън посочените съоръжения, както и изоставянето на съоръженията без надзор и контрол.</p> <p>Съоръженията за минни отпадъци се категоризират според степента на тяхната опасност и риска за околната среда и човешкото здраве, като:</p> <p>съоръжения "категория А" - съоръжения за минни отпадъци, които в резултат на непредвидени обстоятелства или лошо управление могат да станат причина за голяма авария и/или съдържат опасни отпадъци по и опасни вещества;</p> <p>съоръжения "категория Б" - всички останали съоръжения за минни отпадъци.</p> <p>Категорията на съоръжението се определя въз основа на качествената характеристика и състава на минния отпадък, включително на промените му в резултат на възможни вторични въздействия, както и на степента на стабилност на съоръжението според неговите технически характеристики съгласно наредба на министъра на околната среда.</p>
Задължения на лицата	<p>Лицата са длъжни да предприемат за своя сметка всички необходими мерки в съответствие с изготвен от тях и утвърден от министъра на околната среда план за управление на минните отпадъци.</p> <p>Лицата са оператори на съоръжения за минни отпадъци и са длъжни да отчитат ежегодно пред министъра на околната среда изпълнението на плана за управление на минните отпадъци, включително за количествата и състава на депонираните минни отпадъци, както и за резултатите и изводите от провеждания собствен мониторинг.</p>

	Операторите са длъжни да уведомяват министъра на околната среда незабавно, както и писмено, за настъпили събития, застрашаващи стабилността на съоръжението за минни отпадъци и/или човешкото здраве и околната среда.
План за управление на минните отпадъци	<p>Всяка дейност, пораждаща минни отпадъци, не може да се осъществява без утвърден от министъра на околната среда план за управление на минните отпадъци.</p> <p>Планът за управление на минните отпадъци се изготвя от операторите и съдържа:</p> <ul style="list-style-type: none"> вид и предложение за категория на съоръжението с обосновка; характеристика на опасни отпадъци и прогнозното им количество; описание на дейността, пораждаща минните отпадъци; възможните рискове за околната среда и мерки за предотвратяването им, включително превантивни мерки за предотвратяване замърсяването на води, въздух и почви; предложени процедури за контрол и мониторинг;
Разрешителни за извършване на дейности по управление на минните отпадъци	<p>Операторът на съоръжение за преработка и съхранение на минни отпадъци подава заявление до министъра на околната среда за издаване на разрешително, към което се прилагат:</p> <ul style="list-style-type: none"> документ, удостоверяващ, че кандидатът има право за търсене и проучване, или за добив на подземни богатства; предложение за местоположение на съоръжението и други алтернативни варианти за местоположение, отразени на план; геоложки данни за района, в който ще бъде разположено съоръжението; план за управление на минните отпадъци; мерки за предотвратяване на големи аварии и аварийен план; предложение за финансово обезпечение; доказателства, че кандидатът притежава необходимите за дейността квалификация, познания и технически възможности; декларация относно данните, които според оператора представляват търговска тайна и не трябва да са част от публичния регистър. <p>Разрешителното се преразглежда на всеки 5 години или когато:</p> <ul style="list-style-type: none"> са настъпили значителни промени в експлоатацията на съоръжението за минни отпадъци, в качествения състав или в количеството на минните отпадъци; са настъпили промени в плана за управление; резултатите от проверките на органа налагат това; резултатите от мониторинга налагат това; при наличие на възможност за прилагане на по-добри техники. <p>При преразглеждането на разрешителното компетентният орган преценява необходимостта от изменение на условията в разрешителното или от актуализирането им.</p>
Съоръжения за минни отпадъци	Съгласно Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година съоръженията за съхранение и преработка на опасни/минни отпадъци се класифицират в следните 2 категории: съоръжения категория "А" – за съхранение и преработка на отпадъци,

	<p>които биха причинили големи аварии; и съоръжения категория "Б" – за отпадъци, при чиято преработка и съхранение биха възникнали аварии.</p> <p>Република Литва, в качеството си на страна членка на ЕС, е транспонираща тази директива в своето вътрешно законодателство и е регламентирала подробно организацията и експлоатацията на съоръженията за съхранение и преработка на опасни отпадъци с наредба.</p>
Контрол	<p>Държавният контрол, включващ и контрола по спазване на цялостните и годишните работни проекти за търсене и проучване, добив и първична преработка на подземните богатства и за управление на минните отпадъци, както и контролът върху изпълнението на проектите за консервация, ликвидация и рекултивация, се осъществява от министъра на околната среда и водите, а в случаите, когато се засягат културни ценности - и от министъра на културата.</p> <p>Министърът на околната среда и водите и министърът на културата могат да оправомощават длъжностни лица за осъществяване на контролната дейност.</p> <p>Горните органи имат право:</p> <ul style="list-style-type: none"> на свободен достъп до всички обекти, сгради и съоръжения на титуляря на разрешението за търсене и/или проучване или на концесионера в границите на предоставената му площ и до съоръженията за минни отпадъци; да организират извършването на маркшайдерски измервания и да вземат проби и мостри за контролни лабораторни изследвания; да дават писмени предписания за отстраняване на констатирани пропуски и нарушения, свързани с опазването на земните недра и с рационалното използване на подземните богатства и изпълнението на работните проекти, както и с опазването на културните ценности; да спират временно след писмено предупреждение дейностите по търсене, проучване, добив, преработка и ползване на подземни богатства и по управление на минни отпадъци, когато не се изпълняват предписанията по т. 3; да налагат глоби и/или имуществени санкции за констатирани нарушения по опазването на земните недра, по рационалното използване на подземните богатства и опазването на културните ценности.
Административ нонаказателни разпоредби	<p>Нарушенията се установяват с актове на длъжностни лица на Министерството на околната среда и се предвиждат глоби</p>

5.5. НОРМАТИВНА УРЕДБА В РЕПУБЛИКА ЛАТВИЯ

Държава	Република Латвия
Нормативна уредба източници	<ul style="list-style-type: none"> ❖ www.ecolex.org – база данни със закони в областта на околната среда на Организацията за околна среда на ООН ❖ www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/oeur/lxwelat.htm – линк към база данни със законодателство на много страни по отрасли ❖ Закон за управление на отпадъците (Waste Management Law) – приет на 19 февруари 2004 г.; изм. последно на 13 март 2008 г. ❖ Закон за подземните богатства /за земните недра/ (Law on the subsoil)- приет: (ДВ /Latvijas Vestnesis/ на 21 март 1996 г., No. 13, изм. посл. на 14 септември 2000, No. 321/322) ❖ Закон за замърсяването /Law On Pollution/ 20 юни 2002 г. посл. изм. 25 окт. 2007 г. ❖ Регулация на МС №.985 „За класификация и характеристиките на опасните отпадъци” (30.11.2004 г.)
Управление на минните отпадъци	<p>Според нормативната уредба управлението на минните отпадъци включва дейности и процедури по отношение на управлението на отпадъците, с цел да се защити живота и здравето на хората, околната среда, както и на имуществото на други лица. Чл. 3 от Закона за управление на отпадъците определя обхвата на управление на отпадъците, в които се включват всички видове отпадъци, освен газови емисии в атмосферата, радиоактивни отпадъци, животински остатъци или други отпадъци от природен произход, експлозивни и отпадъци, получени в резултат от преработка, добив и съхранение на минерални ресурси. Чл. 4 ал 1. разширява обхвата на отпадъците като ги разделя на «опасни отпадъци» – такива, които притежават свойства, окачествяващи ги като вредни за околната среда и живота и здравето на хората; и «общински отпадъци» – всички, които не се класифицират като опасни.</p> <p>Чл. 5 дава яснота за принципите на управление на отпадъците, а именно управлението на отпадъците следва да се извършва по начин, не застрашаващ живота и здравето на хората. Също така, управлението на отпадъците не трябва да има отрицателно въздействие върху околната среда, включително да не вреди на водите и атмосферния въздух, почвата, флората и фауната, да не генерира шум и неприятен мирис, да не вреди на защитените територии и да не замърсява околната среда.</p>
Класификация на минните отпадъци	Отпадъците се класифицират като опасни и инертни.
Третиране на минни отпадъци	<p>Отпадъците се третират в съоръжения за съхранение и преработка, които се класифицират според степента на риск за околната среда и човешкото здраве. Дейностите, замърсяващи околната среда, се класифицират в категории “А”, “В” и “С”, като се отчитат количеството и ефектът или рискът от увреждане на човешкото здраве и околната среда.</p> <p>Съоръжения за съхранение и преработка на опасни отпадъци изискват</p>

	<p>разрешително категория "А" съгласно нормативната уредба.</p> <p>Изискванията, на които отговарят съоръжения категория "А", се прилагат също към дейности, които не попадат в обхвата на категории "А", "В" и "С", но които могат да причинят замърсяване.</p> <p>За да се инициира или продължи дейност от категории "А" или "В", или в случай на значителна промяна, операторът следва да получи разрешително – писмено решение, издадено от регионален орган по околната среда, което следва да се приложи към инсталацията, съоръжението или части от тях, за да удостовери, че инсталацията функционира в съответствие в изискванията, изложени в съответното решение или акт на регулаторния орган.</p> <p>Разрешително категория "А" се изискват за инсталации, в които се извършват една или няколко от дейностите, посочени в приложение 1 на закона, включително инсталации за преработка на руди.</p> <p>Събирането, натрупване, съхранение, обезвреждане или оползотворяване на отпадъци се разрешава само на места, предназначени за това.</p> <p>Плащания по отношение на дейностите по събиране, съхранение, натоварване, транспортиране и оползотворяване на опасни отпадъци, както и по отношение на оползотворяването на битови отпадъци, се определят от производителя на отпадъци или на притежателя на отпадъците, в съгласие с управителя на отпадъците.</p> <p>Плащания за обезвреждане на опасни отпадъци, се уреждат в съответствие с процедурите, предвидени от правителството.</p> <p>Износ на опасни отпадъци за оползотворяване или обезвреждане към държави, които са се присъединили към Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане, се разрешава в съответствие с процедурите, предвидени в Конвенцията.</p> <p>Не се разрешава внос на територията на Република Латвия каквито и да било отпадъци за обезвреждане, изгаряне или за дългосрочно съхранение.</p> <p>Разрешава се вносът на опасни отпадъци за оползотворяване, само ако са налице съоръжения за третиране и оползотворяване на опасни отпадъци на територията на Република Латвия, собственик на които /съоръжения/ е получено разрешително за оползотворяване на съответните опасни отпадъци, и който разполагат с необходимия капацитет.</p> <p>Разрешение за внос на отпадъци за оползотворяване на територията на Латвия, в съответствие с Регламент на Съвета (ЕИО) № 259/93 на Съвета от 1 февруари 1993 г. относно надзора и контрола на превозите на отпадъци в рамките на, за и от Европейската общност, се издава от Държавната служба за околната среда.</p>
Задължения на лицата	<p>Производителят на отпадъци или притежателят на опасни отпадъци е длъжен да:</p> <p>отделя опасните отпадъци от другите видове отпадъци;</p> <p>съхранява опасни отпадъци, така че да не застрашават живота и здравето на хората, околната среда или на имуществото на други лица;</p>

	<p>доставя опасните отпадъци на специално оборудвани места за събиране на опасни отпадъци, или да сключат договор за управление на опасните отпадъци с лице, което осъществява управлението на опасните отпадъци и което е получило разрешение за управление на опасните отпадъци; поема разходите за управление на опасните отпадъци.</p> <p>Юридическите лица, които съхраняват опасни отпадъци за период по-дълъг от 12 месеца, трябва да получат разрешение за съхранение на опасни отпадъци и извършване на дейностите.</p> <p>Лице, което извършва дейности по управлението на опасните отпадъци трябва да:</p> <ul style="list-style-type: none"> получи разрешение за събиране, съхранение, оползотворяване и обезвреждане на опасни отпадъци; получи разрешително за транспортиране на опасни отпадъци; осигури записването, пакетиране, етикетиране и идентифициране на опасните отпадъци; организира специално оборудвани места за събиране на опасни отпадъци. <p>Лице, което извършва управлението на опасните отпадъци трябва да:</p> <ol style="list-style-type: none"> получи разрешение за събиране, съхранение, оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, получи разрешително за транспортиране на опасни отпадъци; осигури записването, пакетиране, етикетиране и идентифициране на опасните отпадъци, организира специално оборудвани места за събиране на опасни отпадъци. <p>Забранено е да се смесват опасни отпадъци, които отговарят на изискванията на различни категории опасни отпадъци, както и да се смесват опасни отпадъци с битови отпадъци.</p>
План за управление на отпадъци	<p>План за управление на отпадъците се урежда от глава III на закона за управление на отпадъците.</p> <p>Планът за управление на отпадъците трябва да включва описание на вида отпадък, неговия състав, произход и количество, както и изискванията /в приоритетен порядък/, които следва да се спазват за по-нататъшното развитие на управлението на отпадъците, включващо обхватът на всяка дейност и времето, необходимо за нейното осъществяване.</p>
Разрешителни за извършване на дейности по управление на минните отпадъци /процедура по издаване и финансово	<p>Глава IV от Закона за управление на отпадъците урежда разрешителния режим. Съгласно нея, регионалните администрации по околната среда трябва да информират съответния градския (общински) съвет и преди извършването на дейността да издадат следните разрешителни за управление на отпадъците:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. разрешително за оползотворяване на отпадъци; 2. разрешително за изхвърляне на отпадъци, и 3. разрешително за събиране, съхранение и претоварване на отпадъците.

обезпечение, ред за издаване, контрол/	<p>Регионалните администрации по околната среда, съобразно окончателното местоназначение на опасните отпадъци, издават разрешителни за превоз на опасните отпадъци на териториите под неин контрол и информират съответния градски (общински) съвет.</p> <p>Правителството определя реда за издаване, продължаване и прекратяване на разрешителните за управление на отпадъците, изискванията, които ще бъдат определени в разрешителните за управление на отпадъците, и одобрява формата на разрешителните.</p> <p>Крайният срок за вземане на решение във връзка с издаване, продължаване, отмяна или преразглеждане на разрешителни, не може да бъде по-дълъг от 90 дни.</p> <p>Решенията, взети от Държавната служба за околната среда във връзка с управлението на отпадъците, в срок от един месец, считано от деня, в който решението влезе в сила, могат да бъдат оспорвани в Бюрото по околна среда.</p> <p>Ако съгласно условията на разрешителното за управление на отпадъците, се окаже, че е възможно да се извършват замърсяващи дейности, които могат да застрашат човешки живот или да предизвикат значително отрицателно въздействие върху човешкото здраве или околната среда, разрешителното може да бъде оспорено по всяко време, докато е в сила.</p> <p>Ако разрешителното е оспорено в Бюрото по околна среда, действието му не се спира. Ако продължаването на действието на разрешителното може да доведе до значително отрицателно въздействие върху околната среда, Бюрото взема решение да се прекрати действието на разрешителното.</p> <p>Ако разрешителното е оспорено по отношение на експлоатация на съществуващи инсталации, за които е необходимо да се удължи срокът на разрешителното за управление на отпадъците или друг вид на разрешение е необходимо, действието на инсталацията трябва да бъде преустановено, с изключение на случаите, когато работата на предприятието е спряна в съответствие с процедурите, посочени в регулаторните актове.</p> <p>Решението, взето от Бюрото по околна среда може да се обжалва в съответствие с процедурите, определени със закон. Жалбата до съда, не спира действието на административния акт.</p>
Контрол	<p>Министерският съвет определя регулаторната рамка, а Министерство на околната среда осъществява контролната функция.</p> <p>Министерският съвет:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. одобрява държавния план за управление на отпадъците, включително и по отношение на опасните отпадъци; 2. одобрява разположението на новите инсталации за преработка на опасни отпадъци; 3. определя класификацията на отпадъците; 4. определя изискванията за класификация на съоръженията за преработка и съхранение на отпадъци; 5. определя процедурите, в съответствие с които различните видове отпадъци, съгласно тяхната опасност за човешкото здраве и околната среда, се класифицират;

	<p>Министерството на околната среда:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. подготвя държавния план за управление на отпадъците, включително и на опасни отпадъци; 2. координира изпълнението на държавния план за управление на отпадъците; 3. подготвя проекти на регулаторни актове в областта на управлението на отпадъците; 4. събира информация по отношение на управлението на отпадъците; 5. координира и организира управлението на опасните отпадъци в съответствие с този закон и други нормативни актове; 6. осъществява управление на изоставени опасни отпадъци; 7. организира изграждането и поддържането на съоръжения за оползотворяване на опасните отпадъци с национално значение, както и за изграждане и управление на инсталации за изгаряне на отпадъци и сметища; 8. координира изграждането на общински сметища.
Административни онаказателни разпоредби	<p>Лицата, които са нарушили изискванията, съдържащи се в Закона за управление на отпадъците, Закона за подземните недра и други административни актове, носят отговорност в съответствие със законодателството.</p>

5.6. НОРМАТИВНА УРЕДБА В РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ

Държава	Република Естония
Нормативна уредба - източници	<ul style="list-style-type: none"> ❖ http://www.legaltext.ee/en/andmebaas/ava.asp?m=022 – база данни със закони на Естония ❖ Закон за минното дело /Mining Act от 29 януари 2003 г., в сила от 1 декември 2003 г. изм.- 10.08.2004. ❖ Закон за земните недра /Earth's Crust Act/ ❖ Закон за отпадъците /Waste Act/ от 10 юни 1998 г. посл. изм. 08.01.2004 г.
Управление на минните отпадъци	<p>Управлението на минните отпадъци се съобразява с най-добрите налични техники и включва мерки по:</p> <p>намаляване на количеството на опасните отпадъци;</p> <p>предотвратяване или ограничаване на вредното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, почвата и въздуха;</p> <p>използването и/или доизвличането на съдържащите се в тях полезни компоненти;</p> <p>безопасното им съхраняване;</p> <p>провеждане на мониторинг на съоръжения за отпадъци, включително след закриването им.</p> <p>Разпоредбите на този закон не се отнасят за:</p> <p>отпадъците, които не са пряк резултат от дейности по проучване, добив и първична преработка на минерали/подземни богатства;</p> <p>отпадъците, образувани при дейности по проучване на подземни богатства в континенталния шelf и в изключителната икономическа зона на Република Естония.</p>
Класификация на минните отпадъци	<p>Правителството на Естония посредством наредба определя категориите отпадъци, видовете отпадъци и опасните отпадъци. Опасни отпадъци са отпадъците, които съдържат поне едно от веществата, посочени в приложение I съгласно чл. 25 от Закона за отпадъците, можещи да причинят вреди на човешкото здраве и околната среда. В обхвата на опасните отпадъци се включват и минните отпадъци.</p>
Третиране на минни отпадъци	<p>Минните отпадъци се депонират и съхраняват на определени за целта площадки - съоръжения за минни отпадъци, чието местоположение, конструкция и управление предотвратяват или се стремят към намаляване на отрицателното им въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве.</p> <p>Не се допуска депонирането на минни отпадъци на места извън посочените съоръжения, както и изоставянето на съоръженията без надзор и контрол.</p> <p>Съоръженията за минни отпадъци се категоризират според степента на тяхната опасност и риска за околната среда и човешкото здраве.</p>
Задължения на лицата	<p>Лицата, които отговарят за управление на опасните отпадъци, са длъжни да предприемат всички необходими мерки в съответствие с изготвен от тях и утвърден от министъра на околната среда план за управление на</p>

	<p>отпадъци.</p> <p>Лицата - оператори на съоръжения за отпадъци са длъжни да отчитат ежегодно изпълнението на плана за управление на отпадъци, включително за количествата и състава на депонираните отпадъци, както и за резултатите и изводите от провеждания собствен мониторинг, които данни се вписват в регистър. Форматът на процедурата по отчитане се определя от Министъра на околната среда.</p>
План за управление на минните отпадъци	<p>Министерство на околната среда подготвя и управлява национален план за управление на опасните отпадъци. То организира и ръководи развитието на мрежата от съоръжения по съхранение и управление на опасните отпадъци. Такива планове се определят и съгласуват съответно на общинско и областно ниво.</p>
Разрешителни за извършване на дейности по управление на минните отпадъци	<p>Разрешително за управление на опасни отпадъци</p> <p>Разрешително за управление на опасни отпадъци означава лиценз за дейност и доказателство за съществуваща компетенция или наличие на подходящи технологии, използвани от лице, имащо право да управлява опасни отпадъци, генерирани от него или доставени му от други лица.</p> <p>Разрешително за управление на опасни отпадъци се издава от Министерство на околната среда за срок до 5 години.</p> <p>Заявлението за издаване на разрешително, в което се посочват името и адреса на лицето, се подава до органа по околна среда. То съдържа:</p> <ul style="list-style-type: none"> документ, удостоверяващ, че кандидатът има права за търсене и/или проучване, или за добив на подземни богатства или има сключен договор с лица, притежаващи такива права; геоложки данни за района, в който ще бъде разположено съоръжението; технически мерки и мерки за опазване на околната среда и използване на възможно най-добри технологични практики; план за управление на отпадъци; мерки за предотвратяване на големи аварии и аварийен план; доказателства, че кандидатът притежава необходимите за дейността квалификация, познания и технически възможности; <p>Отказ от издаване на разрешително се получава в случаи, когато:</p> <ul style="list-style-type: none"> дейността се извършва незаконно; дейността води до увреждане на околната среда и човешкото здраве; съоръженията за преработка на отпадъците, технологията или оборудването не са в съответствие с изискванията за опазване на околната среда, изискванията за използване на възможно най-добри практики или са опасни за здравето; кандидатът не притежава необходимото познание за технологичните, техническите аспекти и аспектите, свързани с опазване на околната среда на процеса на управление на отпадъците. <p>Органът по издаване на разрешителното може да изисква предварително оценка за въздействието върху околната среда на разноски на заявителя, за да изясни последиците, които биха последвали при упражняването на дейността.</p>

Съоръжения за минни отпадъци	<p>Съгласно Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година съоръженията за съхранение и преработка на опасни/минни отпадъци се класифицират в 2 категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> -съоръжения категория "А" – за съхранение и преработка на отпадъци, които биха причинили големи аварии; и -съоръжения категория "Б" – за отпадъци, при чиято преработка и съхранение биха възникнали аварии. <p>Република Естония, в качеството си на страна членка на ЕС, е транспонирала тази директива в своето вътрешно законодателство и е регламентирала подробно организацията и експлоатацията на съоръженията за съхранение и преработка на опасни отпадъци с наредба.</p>
Контрол	<p>Контролът по спазване на цялостните програми за търсене и проучване, добив и първична преработка на подземните богатства и за управление на опасните отпадъци се осъществява от министъра на околната среда и съответния инспекторат.</p> <p>Непосредственият контрол се осъществява от държавен инспекторат, който притежава следните контролни функции: по цялостната организация на работата на съоръженията; разследващи функции; инспекция на планове; удостоверяване на данните, подадени в регистрите при издаване на разрешителни.</p> <p>Генералният директор на Инспектората може да състави Съвет от експерти, който да има съвещателни функции.</p> <p>Държавният инспекторат има право:</p> <ul style="list-style-type: none"> на свободен достъп до обекти, сгради и до съоръжения съоръженията за минни отпадъци; да дава писмени предписания за отстраняване на констатирани пропуски и нарушения, свързани с опазването на земните недра и с рационалното използване на подземните богатства; да налага глоби и/или имуществени санкции за констатирани нарушения по опазването на земните недра, по рационалното използване на подземните богатства и опазването на културните ценности; да прекратява дейността на оператора в случаи на дейности, които увреждат околната среда и човешкото здраве.
Административ нонаказателни разпоредби	<p>В естонското право е възприет принципа замърсителят следва да плати /обезщети другата страна за причинени вреди вследствие на замърсяване на почвата, въздуха и водата. Законът за опазване на околната среда и управление на отпадъците предвижда глоба до 30 000 крони за извършители – юридически лица.</p> <p>Административнонаказателната отговорност се реализира от Инспектората по околна среда и от общинската полиция/полиция на префектурите.</p>

5.7. НОРМАТИВНА УРЕДБА В КРАЛСТВО ИСПАНИЯ

Държава	Кралство Испания
Нормативна уредба източници	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Иберлекс - http://www.boe.es/aeboe/consultas/bases_datos/iberlex.php – линк към испанското законодателство ❖ Закон № 22/1973 за мините от 21 юли 1973 г. /Ley 22/1973, de 21 de julio, de Minas / (ДВ, No. 35-1164, 2001) ❖ Закон № 10/1998 за отпадъците /Ley 10/1998, de 21 de abril, de residuos/
Управление на минните отпадъци	<p>Управлението на отпадъците от проучването, добива и първичната преработка на подземни богатства се осъществява с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху компонентите на околната среда, безопасността и здравето на населението.</p> <p>Управлението на минните отпадъци се съобразява с най-добрите налични техники и включва мерки по:</p> <ul style="list-style-type: none"> намаляване количеството на отпадъците; предотвратяване или ограничаване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.; безопасното им съхраняване; провеждане на мониторинг на съоръженията за минни отпадъци, включително след закриването им.
Класификация на минните отпадъци	Опасни отпадъци са тези, които са изброени в Кралски указ 952/1997, в това число и отпадъците от преработка на минерали. Тези опасни отпадъци са класифицирани като такива според националното законодателство, правото на Европейския съюз и международните конвенции, по които Испания е страна.
Третиране на минни отпадъци	<p>Опасните отпадъци се депонират и съхраняват на определени за целта съоръжения за отпадъци, чието местоположение, изграждане и управление предотвратяват или максимално намаляват отрицателното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.</p> <p>Не се допуска насипването или депонирането на минни отпадъци на места извън посочените съоръжения, както и изоставянето на съоръженията без надзор и контрол.</p> <p>Съоръженията за минни отпадъци се категоризират според степента на тяхната опасност и риска за околната среда и човешкото здраве.</p> <p>Операторите на съоръжения за минни отпадъци изготвят цялостен работен проект за изграждане, експлоатация и закриване на съоръжението за минни отпадъци.</p> <p>Изпълнителната агенция по околна среда към Министерството на околната среда създава и поддържа регистър и специализирана карта на всички съоръжения за отпадъци на територията на страната.</p>
Задължения на лицата, извършващи	Лицата, извършващи дейности с минни отпадъци, са длъжни да предприемат за своя сметка всички необходими мерки в съответствие с изготвен от тях и утвърден от министъра на околната среда план за

дейности с минни отпадъци	<p>управление на минните отпадъци.</p> <p>Тези лица могат да възложат задълженията по управлението на минните отпадъци на трето лице чрез договор, при условие че то притежава необходимата квалификация, познания и технически възможности за осъществяване на дейностите по управление на минни отпадъци.</p> <p>Те са оператори на съоръжения за минни отпадъци и са длъжни да отчитат ежегодно изпълнението на плана за управление на минните отпадъци, включително за количествата и състава на депонираните минни отпадъци, както и за резултатите и изводите от провеждания собствен мониторинг.</p> <p>Операторите са длъжни да уведомяват министъра на околната среда и водите за аварии незабавно.</p>
План за управление на минните отпадъци	<p>Всяка дейност, пораждаща опасни отпадъци, не може да се осъществява без утвърден от министъра на околната среда план за управление на минните отпадъци.</p> <p>Планът за управление на минните отпадъци се изготвя от операторите и съдържа:</p> <p>вид и предложение за категория на съоръжението с обосновка;</p> <p>характеристика на отпадъците и прогноза относно количество им;</p> <p>описание на дейността, пораждаща опасни отпадъци;</p> <p>възможните рискове за околната среда и мерки за предотвратяването им, включително превантивни мерки за предотвратяване замърсяването на водата, въздуха и почвите;</p> <p>предложени процедури за контрол и мониторинг;</p> <p>предложен план за закриване на съоръжението;</p> <p>мерки за предотвратяване на големи аварии и аварийен план.</p>
Контрол	<p>Контролни власти:</p> <p>а) Директорът на дирекция "Качество и оценка на околната среда" в Министерство на околната среда – по отношение на леките нарушения.</p> <p>б) Министърът на околната среда – по отношение на тежките нарушения.</p> <p>с) МС – по отношение на много тежките отношения.</p>
Административно-наказателни разпоредби	<p>а) В случай на много тежки нарушения във връзка със съхранението и преработката на опасните отпадъци – глоба от 50.000.001 до 200.000.000 песети;</p> <p>б) В случай на тежки нарушения във връзка със съхранението и преработката на опасните отпадъци – глоба от 1.000.001 до 50.000.000 песети;</p> <p>с) В случай на леки нарушения във връзка със съхранението и преработката на опасните отпадъци – глоба до 1.000.000 песети.</p>

5.8. НОРМАТИВНА УРЕДБА В РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ

Държава	Република Австрия
Нормативна уредба - източници	<ul style="list-style-type: none"> ❖ www.esolex.org – база данни със закони в областта на околната среда на Организацията за околна среда на ООН ❖ Федерален закон за устойчиво управление на отпадъците /Закон за управление на отпадъците 2002 - AWG 2002/, посл изм. 26.09.2008 г. ❖ Наредба за установяване на опасни отпадъци и опасни вещества /Verordnung über die Festsetzung von gefährlichen Abfällen und Problemstoffen (Festsetzungsverordnung gefährliche Abfälle) BGBl. II Nr. 227/1997 idF BGBl. II Nr. 178/2000 ❖ Федерален закон за минералните ресурси/вещества, Bundesgesetz über mineralische Rohstoffe, über die Änderung des ArbeitnehmerInnenschutzgesetzes und des Arbeitsinspektionsgesetzes 1993 (Mineralrohstoffgesetz - MinroG)
Управление на минните отпадъци	<p>Управлението на минните отпадъци се съобразява с най-добрите налични техники и включва мерки по:</p> <ul style="list-style-type: none"> намаляване на количеството на опасните отпадъци; предотвратяване или ограничаване на вредното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, почвата и въздуха; използването и/или доизвличането на съдържащите се в тях полезни компоненти; безопасното им съхраняване; провеждане на мониторинг на съоръженията за отпадъци, включително след закриването им.
Класификация на минните отпадъци	Опасни отпадъци са отпадъците, които съдържат поне едно от веществата, посочени в приложение I Закона за отпадъците, можещи да причинят вреди на човешкото здраве и околната среда. В тази категория са включени и минните отпадъци.
Третиране на минни отпадъци	<p>Минните отпадъци се депонират и съхраняват на определени за целта площадки - съоръжения за минни отпадъци, чието местоположение, конструкция и управление предотвратяват или се стремят към намаляване на отрицателното им въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве.</p> <p>Не се допуска депонирането на минни отпадъци на места извън посочените съоръжения, както и изоставянето на съоръженията без надзор и контрол.</p> <p>Съоръженията за минни отпадъци се категоризират според степента на тяхната опасност и риска за околната среда и човешкото здраве.</p>
Задължения на лицата, извършващи дейности с минни отпадъци	<p>Лицата, извършващи дейности с минни отпадъци, са длъжни да предприемат за своя сметка всички необходими мерки в съответствие с изготвен от тях и утвърден от министъра на околната среда план за управление на отпадъци.</p> <p>Тези лица са оператори на съоръжения за отпадъци и са длъжни да отчитат ежегодно изпълнението на плана за управление на отпадъци,</p>

	<p>включително за количествата и състава на депонираните отпадъци, както и за резултатите и изводите от провеждания собствен мониторинг, които данни се вписват в регистър. Форматът на процедурата по отчитане се определя от Министъра на околната среда.</p> <p>Министерството на околната среда и агенциите, упражняващи контролни функции по опазване на околната среда може да получават информация относно всички продукти, внесени или изнесени от Република Австрия.</p>
План за управление на минните отпадъци	Министерство на околната среда подготвя и управлява национален план за управление на опасните отпадъци. То организира и ръководи развитието на мрежата от съоръжения по съхранение и управление на опасните отпадъци. Съответно, такива планове се определят и съгласуват на общинско и областно ниво.
Разрешителни за извършване на дейности по управление на минните отпадъци	<p>Разрешително за управление на опасни отпадъци означава лиценз за дейност и доказателство за съществуваща компетенция или наличие на подходящи технологии, използвани от лице, имащо право да управлява опасни отпадъци, генерирани от него или доставени му от други лица.</p> <p>Разрешителното за управление на опасни отпадъци се издава от Министерство на околната среда за срок до 5 години.</p> <p>Заявлението за издаване на разрешително, в което се посочват името и адреса на лицето, се подава до органа по околна среда. То съдържа:</p> <ul style="list-style-type: none"> документ, удостоверяващ, че кандидатът има права за търсене и/или проучване, или за добив на подземни богатства или има сключен договор с лица, притежаващи такива права; геоложки данни за района, в който ще бъде разположено съоръжението; технически мерки и мерки за опазване на околната среда и използване на възможно най-добри технологични практики; план за управление на отпадъци; мерки за предотвратяване на големи аварии и аварийен план; доказателства, че кандидатът притежава необходимите за дейността квалификация, познания и технически възможности; <p>Отказ от издаване на разрешително се получава в случай, когато:</p> <ul style="list-style-type: none"> дейността се извършва незаконно; дейността води до увреждане на околната среда и човешкото здраве; съоръженията за преработка на отпадъците, технологията или оборудването не са в съответствие с изискванията за опазване на околната среда, изискванията за използване на възможно най-добри практики или са опасни за здравето; кандидатът не притежава необходимото познание за технологичните, техническите аспекти и аспектите, свързани с опазване на околната среда на процеса на управление на отпадъците. <p>Органът по издаване на разрешителното може да изисква предварително оценка за въздействието върху околната среда на разноски на заявителя, за да изясни последиците, които биха последвали при упражняването на дейността.</p>
Съоръжения за	Съгласно Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от

минни отпадъци	<p>15 март 2006 година съоръженията за съхранение и преработка на опасни/минни отпадъци се класифицират в следните 2 категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> * съоръжения категория "А" – за съхранение и преработка на отпадъци, които биха причинили големи аварии; и * съоръжения категория "Б" – за отпадъци, при чиято преработка и съхранение биха възникнали аварии. <p>Република Австрия, в качеството си на страна членка на ЕС, е транспонирала тази директива в своето вътрешно законодателство и е регламентирала подробно организацията и експлоатацията на съоръженията за съхранение и преработка на опасни отпадъци с наредба.</p>
Контрол	<p>Контролът по спазване на цялостните програми за търсене и проучване, добив и първична преработка на подземните богатства и за управление на опасните отпадъци се осъществява от министъра на околната среда и съответния инспекторат.</p> <p>Непосредственият контрол се осъществява от държавен инспекторат, който притежава следните контролни функции: по цялостната организация на работата на съоръженията; разследващи функции; инспекция на планове; удостоверяване на данните, подадени в регистрите при издаване на разрешителни.</p> <p>Генералният директор на Инспектората може да състави Съвет от експерти, който да има съветателни функции.</p> <p>Държавният инспекторат има право:</p> <ul style="list-style-type: none"> на свободен достъп до обекти, сгради и до съоръжения съоръженията за минни отпадъци; да дава писмени предписания за отстраняване на констатирани пропуски и нарушения, свързани с опазването на земните недра и с рационалното използване на подземните богатства; да налага глоби и/или имуществени санкции за констатирани нарушения по опазването на земните недра, по рационалното използване на подземните богатства и опазването на културните ценности; да прекратява дейността на оператора в случаи на дейности, които увреждат околната среда и човешкото здраве.
Административ нонаказателни разпоредби	<p>Съществува специализирана полиция към Инспектората по околна среда, която следи за спазването на изискванията на закона.</p>

5.9. НОРМАТИВНА УРЕДБА В КРАЛСТВО НОРВЕГИЯ

Държава	Кралство Норвегия
Законодателно уреждане на управлението на отпадъците	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Закон за управление на отпадъците (Waste Regulations) (последно изменение – юни 2008 г.) ❖ Закон за контрол над замърсяването (The Pollution Control Act) (приет 13.03.1981 г., с множество изменения и допълнения) ❖ Европейски каталог на отпадъците и списък на опасните отпадъци (European Waste Catalogue and Hazardous Waste List)
Задължения на лицата, извършващи дейности във връзка с отпадъците	<p>А) Много важен елемент в системата от задължения на лицата, осъществяващи дейности във връзка с опасни отпадъци, е задължението да подготвят така наречената “оценка за екологичното въздействие на дейността” (“ecological impact assessment”) (за нея вж. подробно и в “Разрешение и контрол на дейностите по отпадъците”). Тази “оценка” е в много голяма голяма степен аналог на чужди законодателни решения, свързани с разпределяне на отговорността между лицата, имащи отношение към управлението на опасните отпадъци. “Оценката за екологично въздействие на дейността” се изготвя на основание чл. 11 и чл. 13 от Закона за контрол над замърсяването. Такава оценка се изготвя тогава, когато компетентният държавен орган, от когото е било поискано разрешение за извършване на дейност, водеща до замърсяване, поиска от молителя – физическо или юридическо лице, да представи за одобрение “оценка за екологичното въздействие на дейността”. Оценката всъщност представлява едно синтезирано описание на това, в какво се изразяват екологичните рискове от бъдещата производствена дейност, и, което е особено важно – какви методи и технологии възнамерява да използва предприятието, за да неутрализира тези рискове. Само ако решаващият административен орган счита, че предлаганите решения са обществено и екологично приемливи, той издава исканото разрешително. Съдържанието на “оценката”, т.е. въпросите, на които тя следва да отговори, се определя от органа, който има решаващи функции. Доколкото последният не е определил съдържанието на исканата оценка, тя следва да включва:</p> <p>а) информация относно видовете отпадъци, включително – опасни отпадъци, които биха били отделени (генерирани) при нормално функциониране на производствената мощност, както и в случай на инциденти от различен мащаб. Следва да се посочи и приблизителната вероятност от настъпване на такива инциденти.</p> <p>б) информация относно краткосрочните и дългосрочните ефекти от замърсяването. Компонентите на природата и условията в екосистемите също могат да бъдат предмет на оценка, ако те могат да бъдат засегнати от влиянието на замърсяването. По-конкретно, в оценката следва да се съдържа една обоснована прогноза за това, как замърсяването може да се отрази на околната среда и на начина, по който хората взаимодействат с околната среда, както и прогноза за това, в какво биха могли да се изразят възможните неблагоприятни последици от произвеждането на отпадъка и</p>

изхвърлянето му в околната среда.

в) информация във връзка с производствените процеси, методите за пречистване и преработка на отпадъци/опасни отпадъци, методите за рециклиране и/или ликвидиране на отпадъци/опасни отпадъци, които предприятието възнамерява да използва, както и обосновка на молителя за подбора на конкретните методи.

г) как дейността следва да бъде инкорпорирана (внедрена) в общите и в местните устройствени планове, и по какъв начин би ограничила бъдещото планиране.

На базата на изготвената от молителя оценка, решаващият административен орган на свой ред изготвя така нареченото “заключение за екологичните последици от дейността” (“ecological impact statement”). Органът самостоятелно решава какъв да бъде срокът за изготвяне на това заключение и какви въпроси да бъдат засегнати в неговото съдържание. Това заключение е поначало достъпно за всички граждани и организации, които имат право да се запознаят със съдържанието му на предварително определено за целта място. След като административният орган подготви “заключението” за екологичното въздействие на дейността, той, съвместно с молителя, е длъжен да организира публична дискусия относно възможните последици от дейността в контекста на произтичащото от нея замърсяване, т.е. публична дискусия във връзка с подготвеното от самия административен орган заключение (неговата целесъобразност и обосноваване). Тази дискусия е задължителен и неотменим елемент в процеса на даване на разрешение за извършване на дейността – източник на замърсяване. Едва след като “оценката” и “заключението” за екологичното въздействие от дейността са били изготвени и са били обект на обсъждане от страна на всички заинтересовани граждани, административният орган може да вземе своето решение по въпроса, дали да издаде исканото разрешително за извършване на планираната стопанска дейност. Компетентният орган може и след провеждането на дискусията да постави допълнителни условия за даване на разрешение за извършване на дейността.

Агенцията за контрол на замърсяването може впоследствие, след издаване на разрешителното и влизането му в сила, едностранно да отмени издаденото разрешително или да измени неговите условия, или да наложи нови условия, ако:

а) щетите или екологично вредните последици от замърсяването се окажат значително по-големи или значително по-различни от очакваните при издаване на разрешителното.

б) щетите или екологично вредните последици от замърсяването могат да се редуцират без съществени финансови затруднения за производителя на опасните отпадъци.

в) бъдат открити нови технологии, които правят същественото редуциране на произвежданите опасни отпадъци възможно.

г) условията, заложи в разрешителното, не са необходими за противодействие на замърсяването.

д) ползите за замърсителя или друг субект от смекчаване или отмяна на

определени условия биха били значително по-големи в сравнение със щетите или екологично вредните последици, които биха настъпили.

е) това е допустимо с оглед общите правила за отмяна или изменение на административни актове.

Законът за контрол на замърсяването прави и уточнение – разрешителното може да бъде изменено или отменено и без да е налице някоя от предпоставките по букви “а” - “е”, ако са изминали 10 години от издаването му.

Условията за изменение и отмяна на разрешителното, изброени по-горе, са форма на последващ административен контрол върху дейността на предприятията-замърсители, която е непозната на много европейски законодателства, но заслужава одобрение, тъй като държи сметка за промяната във фактическата обстановка, при която се извършва дейността, респективно – за промяната в условията, при които се борави с опасни отпадъци.

Б) Законът за управление на отпадъците, като определя кои отпадъци са “опасни” (вж. по-долу, в графа “Управление на дейностите по отпадъците”), очертава и кръга от задължения на лицата, извършващи дейности във връзка с отпадъците, и конкретно – във връзка с опасните отпадъци (каквито са и отпадъците, съдържащи цианиди). Тези задължения са много общи и неконкретизирани, имат субсидиарно значение спрямо разпоредбите на Закона за контрол на замърсяването и тяхното приложение се ограничава до следното:

а) те се прилагат тогава, когато не се прилага режимът на Закона за контрол на замърсяването, т.е. когато няма необходимост от издаване на разрешително за извършване на дейност, водеща до замърсяване, или, макар да има такава необходимост, органът не е поискал от молителя изготвяне на “екологична оценка”;

б) те се прилагат и тогава, когато органът е поискал от молителя изготвяне на “екологична оценка” по Закона за контрол на замърсяването, но в този случай те имат значението само на обща рамка при определяне на съдържанието на “оценката” за екологичното въздействие на дейността, респективно – на “заключението” за екологичното въздействие на дейността, т.е. те са една минимална база, от която частноправните субекти не могат да се отклонят при управлението на опасните отпадъци въз основа на “оценка”.

Правилата се свеждат до следното:

а) Преди всичко, всяко предприятие, в резултат от чиято дейност се отделят опасни отпадъци, е длъжно да предаде отпадъците на физическо или юридическо лице, оправомощено да борави с тях съгласно Закона за управление на отпадъците (чл. 11-6 и чл. 11-7). Периодичността, в която трябва да става предаването на опасните отпадъци, е поне веднъж в годината. Задължението за предаване на опасните отпадъци не възниква, докато общото количество на опасния отпадък не достигне 1 кг. Законът предвижда, че когато производствената дейност бъде закрыта или операциите бъдат преустановени за повече от 3 месеца, задължението за доставка става изискуемо веднага. Следва обаче да се има предвид, че

	<p>задължението за предаване не се отнася за предприятия, които имат издадено разрешение по Закона за контрол над замърсяването да боравят със собствените си опасни отпадъци или да се освобождават от тях. Освобождаването от задължението за доставка се прилага само за отпадъците, за които е издадено разрешителното по Закона за контрол над замърсяването.</p> <p>б) Съгласно Закона за контрол над замърсяването, Агенцията за контрол над замърсяването може при сезиране с молба да издаде разрешително за всяка дейност, която може да доведе до замърсяване. Освен това, тази Агенция има право да изготви списък от дейности, които по своето естество водят до замърсяване, и чието упражняване налага предварително даване на разрешително.</p> <p>в) Предприятие, което предава (доставя) опасни отпадъци, е длъжно да посочи достоверна информация за произхода, съдържанието и качествата на отпадъка, така че отпадъкът да може да бъде третиран отговорно.</p> <p>г) При доставяне на отпадъка, предприятието попълва декларация по образец, утвърден от Агенцията за контрол над замърсяването. Върху опаковката на отпадъка трябва да се съдържа ясно обозначение на серийния номер на декларацията. Това обозначение трябва да е устойчиво на физически и климатични влияния.</p> <p>д) При предаване (доставяне) на опасния отпадък физическото или юридическо лице, което борави с опасни отпадъци, е длъжно да се увери, че отпадъкът, който получава от предприятията, е деклариран. Физическото или юридическото лице, което първо по ред приема опасните отпадъци, подлежащи на регистриране, е длъжно до 15-ия ден на следващия месец да изпрати копие от попълнената декларация на Агенцията за контрол над замърсяването.</p> <p>е) Могат да се събират (съхраняват) до 100 тона опасни отпадъци. Опасни отпадъци могат да се съхраняват за не повече от 6 месеца преди по-нататъшно транспортиране. Мястото на съхранение следва да позволява извършването на цялостни (пълноценни) инспекции. Опасните отпадъци трябва да се съхраняват така, че да могат да бъдат лесно премествани.</p> <p>ж) Разположението на съоръженията за съхранение следва да държи сметка за неудобствата, които се създават на съседите, и риска от замърсяване в особено уязвими райони.</p>
Третиране и транспортиране на отпадъци	<p>Норвежкото законодателство установява предположението, че дейностите, свързани с третиране и транспортиране на опасни отпадъци, носят присъщ за тях риск от природно замърсяване или навреждане на човешкия живот или здраве. Поради това в Закона за управление на отпадъците, в частта, посветена на опасните отпадъци, фигурира общото правило, че субектите, които третират и транспортират опасни отпадъци, са длъжни да вземат необходимите мерки, за да се избегне реализирането на подобни рискове.</p> <p>Законът предвижда изработване на т.нар. общински схеми за приемане на опасни отпадъци, които се изразяват в: а) изграждане на стационарни съоръжения с наета работна сила за приемане на опасни отпадъци –</p>

	<p>“място за доставка”; б) изграждане на стационарни съоръжения без наета работна сила за приемане на отпадъци – “станция за рециклиране”; в) мобилно приемане/събиране на опасни отпадъци; г) съхранение на опасни отпадъци.</p>
Управление на дейностите по отпадъците	<p>Управлението на отпадъците по норвежкото законодателство, включително – на цианидните отпадъци от миннодобивните индустрии, е подчинено на разпоредбите на Закона за контрол на замърсяването и на Закона за отпадъците, които обособяват като отделна категория отпадъци т.нар. “опасни отпадъци”. Законът установява два критерия, по силата на които един отпадък може да се квалифицира като “опасен” – един отпадък има това качество: а) или когато отпадъкът фигурира в Европейския каталог на отпадъците и списъка на опасните отпадъци (European Waste Catalogue and Hazardous Waste List) и е означен със звездичка (*), или б) когато съдържанието на опасните вещества в отпадъка надхвърля максимално допустимите стойности, посочени в списъка-приложение към самия Закон за управление на отпадъците. Следва да се отбележи, че отпадъците, съдържащи цианиди, са включени в Европейския каталог на отпадъците и списъка на опасните отпадъци (под кодов номер 11 03) и са означени със звездичка (*), откъдето следва, че те са “опасни отпадъци” по смисъла на норвежкия Закон за управление на отпадъците. Ето защо управлението на отпадъците, съдържащи цианиди, се подчинява едновременно на специалните правила за управление на опасните отпадъци и на общите правила за управление на отпадъците, доколкото в едно или друго отношение липсва специална уредба и прилагането на общите правила е съвместимо със специалната уредба.</p> <p>Според действащите правила, опасните отпадъци следва да бъдат управлявани “отговорно”. Всяко физическо и юридическо лице, което събира, транспортира и третира опасни отпадъци, е длъжно да вземе необходимите мерки, за да неутрализира рисковете от замърсяване на природата или от увреждане на хора или животни.</p> <p>Опасните отпадъци не бива да се смесват с други отпадъци. Различните типове опасни отпадъци не бива да се смесват, ако това може да създаде опасност от замърсяване или проблеми пред по-нататъшното управление на отпадъците.</p>
Разрешаване и контрол на дейностите по отпадъците	<p>Законът за управление на отпадъците регламентира предпоставките за законосъобразно боравене с отпадъци (и опасни отпадъци, включително цианидни), както и реда за това. Съгласно закона, всяко физическо и юридическо лице, което борави с опасни отпадъци, трябва да има разрешително, издадено:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) или от Агенцията за контрол над замърсяването (The Pollution Control Authority), б) или от регионалния управител, в) или от агенция, упълномощена от Министерството на околната среда и водите. <p>Съществуват и изключения от този общ разрешителен режим, при които изискването за разрешение по Закона за управление на отпадъците</p>

не се прилага. Така например, не е необходимо разрешително за боравене с опасни отпадъци по Закона за управление на отпадъците:

А) за предприятие, което разполага с разрешително по Закона за контрол над замърсяването (чл. 11 от Закона за управление на отпадъците) за управление на опасни отпадъци, получени в резултат от собствената му дейност. Това разрешително, издадено на основание Закона за контрол над замърсяването, изключва правния интерес от кандидатстване за разрешително за управление на опасни отпадъци по Закона за управление на отпадъците. Съгласно чл. 13 от Закона за контрол над замърсяването, органът, който е сезиран с молба да издаде разрешително за извършване на дейност, водеща до замърсяване, може, по собствена преценка, да изиска от молителя изготвяне на така наречената “оценка за екологичното въздействие на дейността” (environmental impact assessment). Тази “оценка” се явява в голяма степен норвежкият аналог на това, което в полското законодателство (и в ред други европейски законодателства) се нарича “програма за управление на опасните отпадъци”. Аналогията произтича от това, че като “оценката за екологичното въздействие на дейността”, така и “програмата за управление на опасните отпадъци” изпълняват сходни функции – те възлагат върху самите частноправни субекти задължението (и правото) да решат как да постъпят с опасните си отпадъци, но и вменияват върху държавните власти задължението (и правото) да преценят доколко предложените от частноправните субекти форми на третиране на отпадъци бранят обществения интерес. Различието между “оценката” по норвежкото право и “програмата за управление” по полското право е в това, че докато по полското право задължението за изготвянето на “програмата за управление на опасните отпадъци” не зависи от преценката на държавния орган, а възниква ex lege, т.е. винаги, когато са налице предвидените в закона условия (очакваното количество опасен отпадък е между 0.1 и 1 микрограма годишно), то по норвежкото право задължението за изготвяне на “оценка” е поставено в зависимост от преценката на държавния орган. Това различие обаче не е фатално, тъй като режимът и по полското право се смекчава, когато количеството на очаквания опасен отпадък е ниско, т.е. когато опасността от екологични бедствия е явно незначителна.

Б) за продавач на дребно, който взема от потребителя отпадъците от продуктите, предмет на продажбата.

В) при възобновяването на опасни отпадъци на самото предприятие, което възобновяване е в предмета на дейност на предприятието, ако възобновяването не е свързано с рискове от замърсяване.

Г) при наличие на общински споразумения за приемане на опасни отпадъци, които се изпълняват от отделната община или чрез междуобщинско взаимодействие.

Разрешения и регистрационни документи	<p>Към системата на разрешенията се отнасят:</p> <p>а) Заключение за екологичното въздействие на дейността – всъщност това заключение не е административен акт в строгия смисъл на термина, но е предпоставка за издаване на разрешително. Това заключение се съставя от органа на държавно управление и чрез него той взема отношение към целесъобразността на оценката за екологичното въздействие на дейността, изготвена от предприятието.</p> <p>б) Разрешително за извършване на дейност, водеща до замърсяване – това е индивидуален административен акт, издаван на основание Закона за контрол на замърсяването, с който се поражда право в полза на частноправния субект да осъществява стопанските си намерения в рамките на разрешителното.</p> <p>в) Разрешително за боравене с (третиране на) опасни отпадъци – индивидуален благоприятстващ административен акт с диспозитивен характер по Закона за управление на отпадъците. Това разрешително се издава, само ако предприятието не разполага с разрешително по Закона за контрол на замърсяването, т.е. Законът за контрол на замърсяването е специален спрямо Закона за управление на отпадъците.</p> <p>Към системата на уведомленията се отнася уведомлението по Закона за контрол на замърсяването – такова се подава в случаите, при които физическо или юридическо лице се готви да започне дейност, водеща до замърсяване, както и при планирано преместване на предприятието от едно място на друго.</p>
Контрол, принудителни административни и мерки, санкции	<p>Контролни правомощия държавните органи имат във връзка с последващото изменение или отмяна на разрешителното за извършване на замърсяваща дейност – тези правомощия поначало се упражняват, когато съществено са се изменили условията, при които предприятието функционира, особено – условията, при които същото отделя опасни отпадъци и ги управлява.</p> <p>Регионалният управител и Агенцията за контрол над замърсяването по закон упражняват контрол за спазване на законодателството по управление на отпадъците. По Закона за контрол над замърсяването – Кралят, отрасловото министерство, Агенцията за контрол над замърсяването, регионалният управител, общината са, които упражняват контрол за законосъобразност. Предвидена е административно-наказателна отговорност под формата на глоба, както и обезщетение при причинени вреди.</p>

6. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

Някои нормативно определени дефиниции за често ползвани термини в настоящото изследване

А. Български източници:

По смисъла на Закона за подземните богатства /Обн., ДВ, бр. 23/1999г./:

"Минни отпадъци" са технологичните отпадъци от проучването, добива и преработката на подземни богатства, натрупани в резултат на дейности по разрешение за търсене и/или проучване или по концесии за добив; минни отпадъци са и всички шлаки от металургията, сгурия и пепели от топлоелектрически и термични централи, фосфогипс, пиритни угарки, унос, шламове и други, натрупани до влизането в сила на този закон, които не са собственост на физически или на юридически лица.

"Съоръжение за минни отпадъци" е всяко пространство, предназначено за събиране или депониране на минни отпадъци в твърда или течна фаза, в разтвор или суспензия за следния период от време:

- а) неограничен - за съоръжения от категория "А" и за съоръжения за отпадъци, охарактеризирани като опасни в плана за управление на отпадъците;
- б) над 6 месеца - за съоръжения за опасни отпадъци, генерирани непредвидено;
- в) над една година - за съоръжения за неопасни, неинертни отпадъци;
- г) над 3 години - за съоръжения за незамърсени почви, за неопасни отпадъци от проучването, за отпадъци при добива и преработката на торф и за инертни отпадъци.

"Оператор на съоръжение за минни отпадъци" е юридическо или физическо лице, което осъществява проучване, добив и първична преработка на подземни богатства, или упълномощено от него лице, което е отговорно за управлението на минните отпадъци, включително по отношение на временното им съхраняване и за определено време след затварянето на съоръжението за минни отпадъци.

"Управление на минните отпадъци" са дейностите по транспортиране, депониране и съхраняване на минни отпадъци, както и изграждането, експлоатацията и закриването на съоръженията за минни отпадъци и осъществяването на последващ мониторинг, поддръжка и технически надзор на закритото съоръжение.

"Опасни отпадъци" са тези минни отпадъци, чийто състав и качествени характеристики пораждаят риск за човешкото здраве и околната среда, притежават едно или повече свойства, които ги определят като опасни, и/или съдържат компоненти, които ги превръщат в опасни.

По смисъла на Закона за управление на отпадъците /Обн., ДВ, бр. 86/2003г./:

"Отпадък" е вещество, предмет или част от предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи и попада поне в една от следните категории:

- а) остатъци, получени в процеса на производството или след консумацията на продукти, които не са изброени по-долу - код Q1;
- б) продукти, неотговарящи на съответните стандарти - код Q2;

- в) продукти с изтекъл срок на годност или на максимална ефективност - код Q3;
- г) материали, които поради аварии, бедствия или други злополуки са били разлети, разпилени, изгубени или по друг начин са им причинени щети, увреждащи непоправимо първоначалните им качества, включително материали и оборудване, замърсени при злополука - код Q4;
- д) материали, замърсени вследствие на планирани действия (остатъци след операции по почистване, опаковки, съдове и други подобни) - код Q5;
- е) неизползваеми части (употребени батерии, изхабени катализатори и други подобни) - код Q6;
- ж) вещества, които повече не притежават необходимите качества и свойства и не могат да се използват по предназначение (замърсени киселини, замърсени разтворители, отработени охлаждащи соли и други подобни) - код Q7;
- з) остатъци от промишлени дейности (шлаки, утайки от дестилация и други подобни) - код Q8;
- и) остатъци от пречиствателни дейности (утайки от скрубери, прах от ръкавни филтри, отработени филтри и други подобни) - код Q9;
- к) остатъци от режещи и полиращи машини (стружки, нагари и други подобни) - код Q10;
- л) остатъци от добива и обогатяването на суровини (остатъци от минната промишленост, отпадъчни нефтопродукти и други подобни) - код Q11;
- м) примесени с вредни вещества материали (масла, замърсени с полихлорирани бифенили и други подобни) - код Q12;
- н) всички материали, вещества или продукти, чието използване е забранено със закон - код Q13;
- о) продукти, за които притежателят не намира по-нататъшна употреба (ненужни вещи от селското стопанство, бита, търговията, канцелариите, магазините и други подобни) - код Q14;
- п) замърсени материали, вещества или продукти, получени в резултат на дейности по възстановяване на земната повърхност - код Q15;
- р) други материали, вещества или продукти, които не са включени в категориите по букви "а" - "п", от които притежателят им се освобождава, възнамерява да се освободи или е длъжен да се освободи - код Q16.

"Опасни отпадъци" са отпадъците, чийто състав, количество и свойства създават риск за човешкото здраве и околната среда, притежават едно или повече свойства, които ги определят като опасни, и/или съдържат компоненти, които ги превръщат в опасни и/или са определени като такива според Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане.

"Отпадъци от черни и цветни метали" са технологичните отпадъци, получени от добива, преработката или механичната обработка на цветни и черни метали и сплавите им, бракуваните машини, съоръжения, детайли и конструкции от производствен, строителен или битов характер, с изключение на опасните отпадъци.

"Отпадъци от черни и цветни метали с битов характер" са отпадъци от черни и цветни метали, получени в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от черни и цветни метали, получени от търговски обекти, занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления.

"Управление на отпадъците" са операциите по събиране, транспортиране, обезвреждане и оползотворяване на отпадъците, включително осъществяваният контрол над

тези операции, както и дейностите, извършвани след закриването на площадките, върху които са разположени съоръженията за третиране на отпадъци.

"Търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали" е осъществяване на разпоредителни сделки с отпадъци от черни и цветни метали, както и свързаните с тях дейности (събиране, транспортиране, съхраняване, както и съпътстващи дейности като сортиране, механична обработка и други).

Б. Международноправни източници:

По смисъла на Директива на Съвета на Европейския съюз 1999/31 от 26 април 1999г. за депата за отпадъци:

"Отпадъци" са всяко вещество или предмет, които се разглеждат от Директива 75/442/ЕЕС.

"Опасни отпадъци" са всички отпадъци, визирани в чл. 1(4) на Директива на Съвета 91/689 от 12.12.1991 г. за опасните отпадъци.

"Неопасни отпадъци" са отпадъците, които не се включват в параграф (с);

По смисъла на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане, 1989г.:

"Опасни отпадъци" са тези отпадъци, чийто състав, количество и свойства създават риск за човешкото здраве и околната среда и са определени като такива според Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

ЦИАНИДИТЕ

Същност, значение, приложение

За да придобием точна и вярна представа за цианидите, е необходимо да бъдат назовани едновременно и положителните, и отрицателните страни на тяхната същност, приложимост и влияние върху икономиката, околната среда и живота ни като цяло.

За значението на цианидите в индустрията може да се съди по факта, че съществува специален институт, който се занимава изцяло с проучването им, а от нормативна гледна точка следва да посочим Цианидния кодекс. Кодексът е доброволна инициатива на златодобивната минна индустрия за производителите и транспортърите на цианида, използван в минодобива на злато. Той е създаден, за да допълни съществуващите оперативни регламентни изисквания. Необходима е координация с правилниците и законите на приложимата юрисдикция.

Кодексът се съсредоточава изключително върху безопасния мениджмънт на цианида, който се произвежда, транспортира и използва за извличането на злато и върху цианидните валцовъчни отпадъци и филтровъчни разтвори. Кодексът първоначално бил предназначен за операциите в златодобивния минодобив и се отнася за производството, транспортирането, складирането и използването на цианид и бракуването на цианидни съоръжения. Той също включва изисквания, свързани с финансовото подsigуряване, превенцията на инциденти, готовността за реакция в рискови ситуации, обучение, информиране на обществеността и контролни процедури.

Терминът "цианид", използван в кодекса, се отнася най-вече за цианидния йон, хидроген цианид, а също и за соли и съединения на цианида в твърди вещества или разтвори. Трябва да отбележим, че рисковете, поставени в зависимост от различните форми на цианида, зависят от специфичните видове и концентрацията.

Основни принципи и стандарти на кодекса са: да насърчава отговорното боравене с цианида чрез закупуване от производители, които оперират по безопасен и природосъобразен начин, да защитава населението и околната среда по време на транспортирането на цианид, да защитава работниците и природната среда по време на работа с цианид и складирането му, да управлява цианидния процес на разтворите и изтичането на отпадъци, така че да опази човешкото здраве и природата, да защити населението и околната среда от цианида чрез развитие и прилагане на планове за бракуване на цианидните съоръжения.

Цианидът намира широко иложение в златодобивната индустрия. Златото обикновено се съдържа в рудите в много ниски концентрации - по-малко от 10 грама на тон или 0,001 %. При тези концентрации, използването на процесите на водното химично (хидрометалургично) извличане са единствения икономически годен метод за получаване на злато от рудата. Типичното хидрометалургично извличане на злато включва филтровъчен стадий, през който златото се разтваря във водниста среда, последван от отделянето на златоносния разтвор от утайките или абсорбирането на златото в активиран въглерод. След отделяне от активирания въглерод, златото се концентрира чрез утаяване или електродепозиция.

Златото е един от благородните метали и като такъв то не е разтворимо във вода. Химично съединение, какъвто е цианидът, който стабилизира разновидностите на златото в разтвор и окислител, какъвто е кислородът, са необходими, за да разтворят златото. Количеството на цианида, необходим за разтварянето, може да бъде съвсем ниско - 350 милиграма на литър или 0,035%. Алтернативните съединителни химични агенти за златото като хлорид, бромид и тиосулфат формират по-малко стабилни съединения, а това изисква по-агресивни условия и окислители, които да разтварят златото. Тези реактиви създават рискове за здравето и околната среда и са по-скъпи. Това обяснява предимството на цианида като първокласен реактив за филтрирането на злато от рудите.

Приблизително 1,4 милиона тона хидроген цианид се произвеждат годишно в света, като около 13% се използват за производство на цианидни реактиви за извличане на злато. Останалите 87% се използват за индустриални приложения, включително производство на пласмаси, лепила, козметика, фармацевтични продукти, храни и като противотвърдителна добавка за трапезни и пътни соли.

Цианидът се произвежда и дистрибутира за използване в златодобивните индустрии в различни химични и физични форми, включително твърди брикети, стърготинен цианид и течен цианид. Натриевият цианид се доставя или като брикети или течен, докато калциевият цианид се доставя в стърготинна форма, а също и в течна форма. Силата на обемните цианидни реактиви варира от 98% за натриевия цианид (на брикети), 44 - 50 % за стърготинния калциев цианид, 28 - 33 % за течния натриев цианид и 15 - 18 % за течния калциев цианид.

Формата на цианидния реактив, избран за ползване обикновено зависи от наличността, вида транспорт, разстоянието от източника и цената. За мащабни дейности в близост до производителните съоръжения обикновено се предпочита течен цианид. Поради по-високата цена и риска при транспортирането на течности на дълги разстояния, за по-ограничените и по-отдалечените дейности се използват твърди форми на цианид. Там където се използва течният цианид той се транспортира до мината с танкер-камион или релсова кола и се разтоварва в складова цистерна. Камионът или релсовата кола могат да имат едностенен или двустенен резервоар, а местоположението и вида на разтварящия механизъм зависят от съответното превозно средство.

Цианидът на твърди брикети или стърготинният цианид се транспортира до мината в цилиндри, пласмасови опаковки, кутии, възвръщаеми кофи или специални контейнери. В зависимост от това как е пакетираният реактивът, мината планира и конструира необходимата екипировка, за да разтвори безопасно твърдия цианид във висок-рН разтвор. Съответната рН стойност на цианидните разтвори по време на разтваряне трябва да бъде поддържана над рН 12, за да бъде избегнато изпаряването на рисковия хидроген цианиден газ. Тогава формираният цианиден разтвор се напompва в складов контейнер, за да е готов за започване на работа.

Макар че формите на цианида варират, след като вече са въведени в процеса на работа, технологиите, които се използват за извличане на злато, са еднакви.

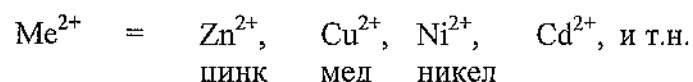
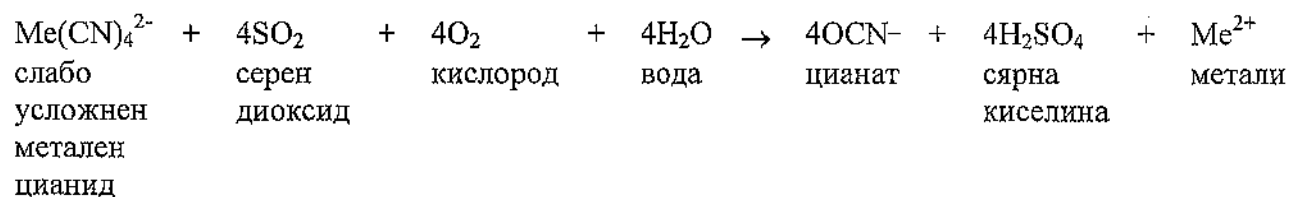
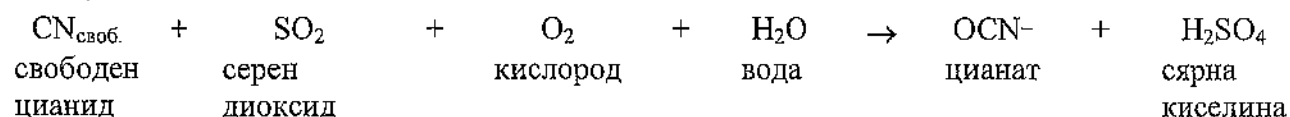
ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

ХИМИЧНА ТЕХНОЛОГИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЦИАНИДНИТЕ ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА БОЛИДЕН, ШВЕЦИЯ, ЧРЕЗ СИСТЕМА ОТ СВЪРЗАНИ, ПОСЛЕДОВАТЕЛНО ПРОТИЧАЩИ РЕАКЦИИ

ГРУПА РЕАКЦИИ № 1

Окисление:

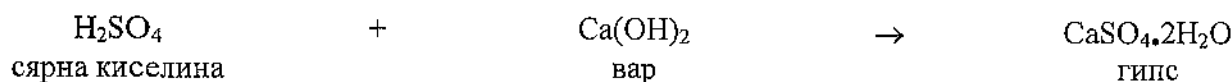
Слабокиселинен разтворим цианид (CN), който съдържа свободен цианид (CN_{своб.}) и слабо усложнени метални цианиди, се окислява, за да бъде получен цианат (OCN) и сярна киселина (H₂SO₄), като в резултат от реакцията в разтвора се отделят метали (цинк, мед, никел, и др.). Тази реакция изисква малко количество мед в разтвора, който да служи като катализатор.

ГРУПА РЕАКЦИИ №2

Неутрализация:

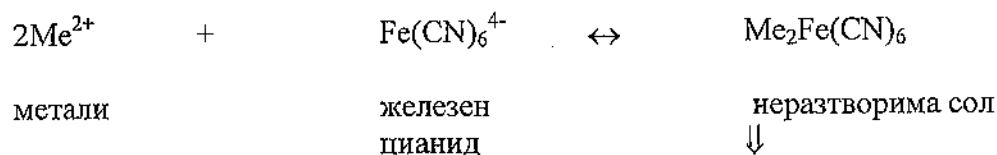
Сярната киселина (H₂SO₄), получена в резултат на окислителните реакции, се неутрализира с вар или друга калциева сол (Ca(OH)₂) при контролирано ниво на pH, което е поначало в граници от 7 до 10.

ГРУПА РЕАКЦИИ №3

Пресипитация (утаяване):

Железен цианид ($\text{Fe}(\text{CN})_6^{4-}$), който е силно усложнен метален цианид, се утаява като неразтворима сол ($\text{Me}_2\text{Fe}(\text{CN})_6$) при взаимодействие с металите, които се отделят (дисоциират) по време на окислителните реакции (особено мед). Тази утайка е стабилна в широки граници на рН. Допълнителните (остатъчни) метали в разтвора, включително използваният меден катализатор, се утаяват като хидроксиди.

С цел постигане на стабилност, реакциите изискват приблизително 2,5 грама серен диоксид (SO_2) на един грам слабокисел разтворим цианид, за да има окисление. Времето на задържане, за да се оптимизира кинетиката на реакцията, може да варира от 15 минути до над 2 часа. Оптимизацията е различна за всеки вид тествана руда. Наличието на тиоцианат (SCN^-), тиосулфат ($\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$) и никел (Ni) в разтвора може да има отрицателна роля. При студен климат – особености в експлоатационния режим.

Реакции, катализирани от медта от разтвора:

$$\frac{\text{SO}_2}{\text{CNwad}} = 2,46 \text{ g/g}$$